

INSPIRATIEBOEK PLEK VOOR MEIDEN

Voor professionals in het ruimtelijk en sociaal domein

**OPEN UP
NEW
HORIZONS.**

**HAN_ UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES**

COLOFON

AUTEURS

Dr. Hilde Wierda-Boer
Iris Willemsen, MSc
Ir. Linda Hooijer
Dr. Marion van Hattum

KERNGROEP

Dr. Hilde Wierda-Boer
Ir. Linda Hooijer
Iris Willemsen, MSc
José van Rijswijk
Lieke Brouwer
Marieke Op ten Noort - Lourens, MSc
Lieselotte Peeters, MSc
Anne Leeflang, MSc

MET DANK AAN

Alle meiden, betrokkenen van de gemeente Apeldoorn, Don Bosco jongerenwerk, Leeratelier JIP (Werkplaats Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen) en de HAN.
Dank ook aan de provincie Gelderland voor het financieel mogelijk maken van dit onderzoek.

VORMGEVING/DTP

Studio MC

UITGAVE

Nijmegen/Apeldoorn, april 2026

AI

Bij de totstandkoming van dit Inspiratieboek is AI gebruikt als hulpmiddel om teksten samen te vatten, te structureren en te verfijnen, terwijl interpretaties, analyses en inhoudelijke keuzes volledig door de auteurs zijn gemaakt.

INHOUD

1. WAAROM AANDACHT VOOR MEIDEN IN DE BUITENRUIMTE?	5
2. SAMENWERKEN MET MEIDEN	8
3. WAT DOET ER TOE VOOR MEIDEN IN DE BUITENRUIMTE?	16
4. AAN DE SLAG MET DE DIALOOGKAART	21
5. OVER PLEK VOOR MEIDEN	25
7. VERHALEN VAN MEIDEN: HOT SPOTS EN NOT SPOTS	35
8. BRONNEN	64

VOORAF

“Plek”: Een klein woord, maar binnen *Plek voor Meiden* krijgt het een grote betekenis. Het gaat niet alleen over fysieke plekken in de buitenruimte – zoals bankjes, veldjes of sportplekken – maar ook over het daadwerkelijk kunnen innemen van die ruimte. Zodat meiden, net als jongens, kunnen profiteren van wat de buitenruimte te bieden heeft: voor hun fysieke en mentale gezondheid, voor ontmoeting met anderen en simpelweg om er te kunnen zijn.

Daarnaast gaat het nadrukkelijk over het plek maken voor de stem van meiden. Over hen de ruimte geven om hun ervaringen, wensen en ideeën te delen, en deze ook serieus te nemen. Want alleen door meiden zelf een stem te geven, kan de buitenruimte ook echt hún ruimte worden.

Een inclusieve buitenruimte waar ook meiden zich thuis voelen, begint niet bij ontwerpkeuzes zoals groen, pleinen of verlichting. Het begint bij het vermogen om je te verplaatsen in hun leefwereld. Gemeenteprofessionals spelen hierin een sleutelrol. Zij kunnen de brug slaan tussen beleid en beleving, tussen systeem- en leefwereld. Door actief contact te maken met tienermeiden wordt zichtbaar waar drempels liggen, welke plekken worden vermeden en waar kansen ontstaan. Soms kunnen kleine aanpassingen in ontwerp, gebruik of proces al een groot verschil maken voor veiligheid, gebruiksgemak en aantrekkelijkheid. Door professionals en meiden samen te brengen, ontstaan nieuwe ideeën en vormen van samenwerking. Meiden voelen zich gezien en gehoord; professionals ervaren hoe hun keuzes en handelen direct bijdragen aan een inclusieve, leefbare en veilige omgeving.

Het Inspiratieboek *Plek voor Meiden* ondersteunt professionals bij het verbreden van hun perspectief. Het nodigt uit om te kijken door de ogen van meiden: hoe ervaren zij de buitenruimte? Wat houdt hen tegen om die te gebruiken? En wat hebben zij nodig om zich welkom en veilig te voelen? Het boek biedt daarnaast uitleg bij de Dialoogkaart *Plek voor Meiden*, een praktisch instrument om gesprekken met meiden te voeren en hun inzichten zichtbaar te maken voor beleid en ontwerp. Zo helpt dit inspiratieboek gemeenten om letterlijk en figuurlijk plek te maken voor meiden – en om te bouwen aan wijken en een gemeente waarin alle jongeren zich betrokken, gehoord en veilig voelen.

Hilde Wierda-Boer, Iris Willemsen &
Marion van Hattum
HAN University of Applied Sciences
Linda Hooijer, Gemeente Apeldoorn

*Check de video
van de
slotbijeenkomst*

1. WAAROM AANDACHT VOOR MEIDEN IN DE BUITENRUIMTE?

DE WAARDE VAN DE BUITENRUIMTE

De buitenruimte - pleinen, parken en straten - speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van jongeren. Hier bouwen zij relaties op, oefenen ze met zelfstandigheid en ontwikkelen ze burgerschapsvaardigheden [1, 2]. Buiten zijn draagt bovendien bij aan zowel fysieke als mentale gezondheid [2, 3] en versterkt sociale interactie en cohesie [4, 5].

Volgens De Visscher [1] vormt de buitenruimte zelfs het vierde pedagogisch milieu, naast gezin, school en georganiseerde vrijetijdsvoorzieningen. In deze ruimte socialiseren jongeren met leeftijdsgenoten, leren zij omgaan met risico's en doen ze waardevolle ervaringen op voor hun verdere ontwikkeling [6, 7]. Een aantrekkelijke buitenruimte versterkt bovendien de sociale cohesie [8]. Dit gebeurt bijvoorbeeld omdat het ontmoetingen kan bevorderen en een gevoel van verbondenheid kan creëren [4, 9].

Toch wordt de buitenruimte vaak benaderd als louter een fysieke omgeving [1]. Daarmee blijft onbenut dat deze ruimte ook een sociaal en pedagogisch domein is - een plek waar jongeren leren, groeien en samenleven.

TIENERMEIDEN IN DE BUITENRUIMTE

In de praktijk blijkt dat de buitenruimte niet voor iedereen even toegankelijk of aantrekkelijk is. Met name tienermeiden voelen zich er vaak niet welkom, niet veilig of niet gezien [1, 3, 10, 11]. De openbare ruimte is grotendeels ontworpen vanuit het perspectief van de 'standaard man', zoals de documentaire Het dagelijks leven (2022) treffend laat zien [12].

Meiden maken minder gebruik van de openbare ruimte dan jongens, en dit verschil neemt toe [13, 14]. Onderliggende oorzaken zijn persoonlijk, sociaal en fysiek [15, 16]. Zo worden skateparken en voetbalvelden vooral door jongens gedomineerd. Ook sluit de programmering van activiteiten vaak slecht aan op hun leefwereld [10].

Daarnaast speelt beeldvorming een belangrijke rol. Veel meiden kunnen zich moeilijk voorstellen dat zij in de openbare ruimte actief mogen zijn. Het is voor hen lastig om een plek te claimen [15, 17]. Hierdoor blijven ze letterlijk en figuurlijk aan de zijlijn staan (Figuur 1). Campagnes zoals *Run like a girl* en *Unstoppable for Iceland* laten zien hoe stereotype beelden het zelfbeeld van meiden beïnvloeden.

Cijfers benadrukken de urgentie: slechts 34% van de 12- tot 14-jarigen die buiten is, is meisje [13]. Publieke voorzieningen zoals skateparken en voetbalvelden worden voor 85% gebruikt door jongens [13]. Zonder gerichte maatregelen zal deze kloof verder toenemen, met risico's voor gezondheid, ontwikkeling en sociale binding.

Figuur 1 Schoolpleingebruik door jongens (blauw) en meiden (rood). Bron: Architektoniczki (<https://architektoniczki.com/school-2/>).

PARTICIPATIE EN BELEID

Ondanks het belang van hun perspectief en hun wil om mee te praten [18], worden jongeren nog weinig betrokken bij beleid en uitvoering rond de openbare ruimte. Dit komt mede doordat er geen wettelijke basis voor is [19].

Voor tienermeiden is dit effect nog sterker, omdat zij een stille groep vormen. Lore Cuypers, Vlaams onderzoeker, vat het heersende beeld samen: "Meisjes geven geen problemen, dus ze vormen geen probleem" [15]. Dit leidt ertoe dat hun behoeften vaak over het hoofd worden gezien in beleid en praktijk.

Dit heeft niet alleen maatschappelijke, maar ook juridische implicaties: zowel artikel 31 (het recht op vrije tijd, spel en culturele activiteiten) als artikel 12 (het recht om gehoord te worden) van het VN-Kinderrechtenverdrag staan onder druk [20].

TIJD VOOR ACTIE

Het gebrek aan passende buitenruimte heeft grote gevolgen. Het beïnvloedt hoe actief meisjes zijn, hun gezondheid - zowel nu als op latere leeftijd - en hun gevoel van thuis zijn in de openbare ruimte. Dit heeft weer invloed op de sociale verbondenheid in de wijk.

Het roept de vraag op hoe we de fysieke omgeving, de activiteiten daarin en de beeldvorming daaromheen zodanig kunnen vormgeven dat meisjes vaker gebruikmaken van en bewegen in de openbare ruimte, vooral in buurten met maatschappelijke kwetsbaarheid. Zonder gerichte interventies zal de kloof tussen meiden en de buitenruimte verder toenemen.

In andere landen, zoals België, Groot-Brittannië en Scandinavië, groeit de aandacht voor dit vraagstuk - bijvoorbeeld via de Britse beweging Make Space for Girls. Ook in Nederland groeit langzaam het bewustzijn.

De gemeente Apeldoorn besloot dit vraagstuk actief aan te pakken, samen met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De inzichten en opbrengsten zijn verwerkt in dit Inspiratieboek. Centraal stonden twee vragen:

- Wat hebben meiden nodig om zich meer welkom en thuis te voelen in de openbare ruimte?
- Hoe werken we daarin samen?

Door deze vragen centraal te stellen, ontstaat ruimte voor samenwerking, nieuwe ideeën en wederzijds begrip. Meiden voelen zich gezien en gehoord. Professionals ontdekken hoe hun handelen bijdraagt aan een rechtvaardige, veilige en inclusieve buitenruimte.

2. SAMENWERKEN MET MEIDEN

NIET OVER MEIDEN, MAAR MÉT MEIDEN.

In *Plek voor Meiden* stond het samenbrengen van perspectieven centraal. We brachten de ervaringen en stemmen van meiden samen met die van gemeenteprofessionals en verbonden sociale én ruimtelijke invalshoeken binnen de gemeente in één gezamenlijk proces.

Voordat we in het volgende hoofdstuk ingaan op wat meiden nodig hebben in de buitenruimte, delen we daarom eerst de belangrijkste lessen over samenwerken met meiden. Deze inzichten vormen de basis voor alles wat daarna komt.

DE KRACHT VAN DIRECT CONTACT

In de eerste fase van het project interviewden we veel meer meiden dan vooraf gepland. Een enthousiaste docent leverde spontaan een hele groep aan, waardoor ons oorspronkelijke plan, waarin twee HAN-onderzoekers alle interviews zouden afnemen, niet haalbaar bleek.

Extra gemeenteprofessionals werden opgeroepen als notulist. Dit bleek cruciaal: zij hoorden voor het eerst zélf, rechtstreeks, hoe meiden de buitenruimte ervaren. Dat maakte diepe indruk en zorgde voor blijvende betrokkenheid.

Het directe contact zetten we bewust voort in fase 2. Professionals gingen opnieuw met de meiden in gesprek, dit keer aan de hand van foto's die de meiden in het Matenpark hadden gemaakt. Ook tijdens de bijeenkomsten van de onderzoeksgroep deden professionals actief mee aan opwarmers en kennismakingsopdrachten. Dat doorbrak formele rollen en zorgde voor versterking van de wederzijdse verbinding.

Tijdens de evaluatiebijeenkomst draaiden we de rollen om: professionals lieten zien welke impact de inbreng van de meiden had. Voor veel meiden was dit bijzonder – ze zagen en hoorden direct welke veranderingen zij in gang hadden gezet. Ook werkte het drempelverlagend. Eén van de meiden merkte hierover op: *"Ik heb ervaren dat gemeenteprofessionals ook normale mensen zijn."*

Meiden gaven aan zich gehoord te voelen door de betrokken professionals, iets wat ze niet vaak eerder zo hadden ervaren. Ze ervoeren dat er met aandacht werd geluisterd en dat ze de ruimte kregen om hun mening te geven. Professionals vroegen door, maakten aantekeningen en onderzochten realistisch wat mogelijk was. Zij reageerden enthousiast en waren zichtbaar geraakt door wat de meiden deelden. Dit kwam het sterkst tot uiting tijdens de Pitch & Match-bijeenkomst, waarin professionals en meiden samen concrete mogelijkheden verkenden:

“Toen fietste ik [na de Pitch & Match] naar huis, en toen dacht ik, nu ben ik wel echt gehoord, zeg maar. Dan is er wel echt naar je geluisterd, is er goed doorgevraagd, waren ze [de professionals] enthousiast. Dat vond ik wel heel leuk, dat vond ik een hele leuke bijeenkomst. (...) Dat mensen komen luisteren naar wat jij er van vindt. Dat vind ik cool.”

- meisje

Professionals bevestigen dit beeld. Zij geven aan dat de verhalen van de meiden binnenkwamen en dat zij het als waardevol en plezierig ervoeren om samen te bespreken wat beter kan, én om bevestiging te krijgen op wat al goed gaat. Ook het observeren van de gesprekken van de meiden onderling vonden zij boeiend.

“Het helpt enorm als je dit hoort, als er op een goede manier over gesproken wordt. En daarom vind ik het ook zo belangrijk. De enige manier is eigenlijk ook gewoon met jullie [meiden] erbij. Dat je zelf je stem laat horen. Het komt ook goed binnen.”

- programmanager

Het directe contact bracht nieuw perspectief en bewustzijn, zowel bij meiden als bij professionals, over ruimte, ontwerp en sociale dynamiek. Het droeg bij aan concreet nieuw handelen – bijvoorbeeld in ontwerpbeslissingen of in de manier waarop groepen op straat worden aangesproken, zo blijkt uit dit citaat van een jongerenwerker:

“Als ik straatwerk doe en naar een groepje jongens loop, bijvoorbeeld op de kermis, gebeurt dat [het fluiten en roepen naar meiden] heel vaak. Eerst lachte ik er een beetje om, want je denkt: hij zit te ouwehoeren. Maar nu merk ik: voor jou is het misschien ouwehoeren, maar zo wordt het helemaal niet opgevat. Dus ik zeg nu vaker: boys, laat ze gewoon met rust. Ik ben daardoor al iets bewuster geworden van hoe belangrijk veiligheid kan zijn.”

- jongerenwerker

KOPPELING AAN CONCRETE PROJECTEN

In *Plek voor Meiden* sloten we bewust aan bij ruimtelijke projecten die al in ontwikkeling waren, zoals in het Matenpark en het Mheenpark. Projecten in de buitenruimte vragen vaak een lange adem, maar door in te stappen op plekken waar de voorbereidingen al getroffen waren, konden de meiden direct ervaren dat hun input verschil maakte.

“We laten het project meeliften met de ontwikkelingen in het Mheenpark. Zodat we ook dáár zinnige aanpassingen kunnen doen. Dat daar ook plek voor meiden is, waar ze zich veilig voelen.”

- wijkbeheerder

Betrokken professionals verifieerden bij de meiden of ze hen goed hadden begrepen, legden bijgestelde plannen voor. Deze terugkoppeling gaf een gevoel van zichtbare impact en motiveerde de meiden enorm.

“We gingen het concept van het Matenpark bij het basketbalveld bekijken aan de hand van een kaart. Ik zei toen een paar dingen van: misschien moet dat anders, of dat anders kan. En de volgende keer zag ik de kaart weer en het was daadwerkelijk aangepast. Toen dacht ik echt: oké!”

- meisje

Meiden voelden zich serieus genomen en gaven aan dat ze zelden eerder op zo'n manier serieus werden genomen (dit geluid hoorden we ook veel in de interviews die we in de eerste fase van *Plek voor Meiden* hebben afgenomen met ruim zeventig Apeldoornse tienermeiden). Vooraf hadden ze daarom ook niet verwacht dat ze zoveel invloed zouden hebben. Dat ze hebben kunnen bijdragen aan maatschappelijke verandering, geeft meiden een goed gevoel.

"Ik vind het mooi dat er ook echt wat verandert in Matenpark. Misschien hebben wij niet alles besloten, maar er ligt wel gewoon een heel nieuw plan. Dat mensen echt onze plannen willen uitvoeren. Dat had ik niet zien aankomen. Dat vind ik heel gaaf. (...) Op school geef je wel eens je mening of zo in een enquête, maar dan denk je daarna, 'Wat is daar nu eigenlijk mee gedaan?'" Ik had het natuurlijk gehoopt, maar onderschat dat het daadwerkelijk zo zou zijn.

- meisje

"Ik voel me goed er over: je hebt door dat je mening het verschil maakt. Dat gebeurt niet heel vaak [*dat op zo'n manier je mening wordt gevraagd*]".

- meisje

We zagen ook dat plannen vanaf een plattegrond niet voor alle meiden vanzelfsprekend duidelijk zijn. Door diezelfde plattegrond mee te nemen naar de fysieke plek, werd het ontwerpproces tastbaarder en begrijpelijker. Het maakte het makkelijker voor meiden om hun ideeën te vormen, te verwoorden én terug te zien in de praktijk. Wat moeilijk voor de meiden bleef, was een voorstelling te maken van het ruimtelijk beeld en of dit ontwerp zou leiden tot een plek om je echt thuis en veilig te voelen.

AGENDEREN EN INSPIREREN

Naast de koppeling aan concrete projecten zagen de meiden dat hun stem ertoe deed doordat *Plek voor Meiden* breed werd gedeeld, binnen en buiten de gemeente. Het feit dat anderen, misschien wel professionals die het verschil kunnen maken, geraakt werden door hun verhalen gaf energie en motiveerde. Ook het delen van het project op sociale media door anderen leverde een duidelijk wow-gevoel op:

"Ik had eerst niet het idee dat het [*project*] zoveel effect zou hebben op andere mensen. Maar toen hoorde ik in de groepsapp dat mensen het gedeeld hadden op social media. Dus dat vond ik wel cool. En toen het op NOS Stories kwam, dacht ik wel van 'wow'. Dat we zoveel mensen bereikt hebben met onze ideeën en wat wij belangrijk vinden. Dat had ik niet verwacht."

- meisje

Meiden leverden zelf ook een bijdrage aan de zichtbaarheid, onder andere door mee te gaan naar een congres en werkbezoeken bij te wonen. Een aantal meiden legden het proces vast in vlogs. Iets dat ze niet alleen met veel plezier deden, maar ook als waardevol beschouwden omdat ze op die manier hun beleving van het proces konden vastleggen en dit breed konden delen.

Binnen het project stonden we daarnaast regelmatig samen stil bij wat er was bereikt, gedaan en besproken. Dit versterkte het besef van impact en eigenaarschap bij de meiden.

Ook vanuit het perspectief van professionals werd zichtbaar hoe de inzet en verhalen van de meiden bijdroegen aan bewustwording en verandering:

"In het begin hadden veel mensen zo iets van: 'Ja, maar waarom doen we dit eigenlijk? Waarom is het zo belangrijk? Waarom moet er speciale aandacht zijn voor meisjes? Er zijn toch genoeg andere groepen die ook aandacht verdienen? Maar door jullie [meiden] werk en de manier waarop jullie dingen laten zien en jullie stem laten horen, begonnen ze het langzaam te begrijpen. En nu is het echt zo dat er veel gevraagd wordt: 'Vertel ons maar wat we moeten doen,' of 'We hebben nog een project, willen jullie meekijken?' Uiteindelijk is het allemaal veel groter geworden dan ik in eerste instantie had gedacht."

- programmamanager

Dit werkt ook enthousiasmerend naar professionals toe:

"Als mensen dan naar je toe komen en vragen: 'Goh, heb je al... heb je al gegevens die je met me mag delen?' Dan moet ik zeggen: nee, nee, nee, je moet nog even tot november wachten. Dan denk je: ja, mensen zitten echt te wachten op de resultaten die jullie hebben bereikt, zeg maar. Dat vind ik echt supergaaf."

- beleidsadviseur maatschappelijke ontwikkeling

Om het onderwerp duurzaam te agenderen binnen de gemeente bleek het nodig om op alle niveaus (operationeel, tactisch en strategisch) en in verschillende domeinen (ruimtelijk, sociaal en veiligheid) te schakelen. Betrokkenen geven daarbij aan dat het essentieel is om ruimte te krijgen – en te nemen – om deze verbindende rol te vervullen.

AANDACHT VOOR SFEER EN GROEPSGEVOEL

Binnen *Plek voor Meiden* begon elke bijeenkomst met aandacht voor elkaar: kennismaken, activerende groepsopdrachten en samen lachen. Ook gemeenteprofessionals en onderzoekers deden hier actief aan mee. Hierdoor werden zij door de meiden al snel gezien als partners in plaats van als 'experts'. Eten en drinken speelden daarbij een verrassend belangrijke rol – samen kiezen, samen klaarmaken en samen delen droeg bij aan een gevoel van gelijkwaardigheid en verbondenheid. Een projectleider merkte hierover op:

"Er was overall lekker veel eten bij. Dat viel me op. Haha, ik zet denk ik de volgende keer gewoon een grote lading snoepgoed en eten en drinken in het park en dan komen jullie vanzelf weer."

- projectleider ingenieursbureau

De groep bestond uit meiden van verschillende leeftijden, achtergronden en persoonlijkheden, die elkaar anders misschien nooit hadden ontmoet¹. Wat hen verbond, was een duidelijk gedeeld doel: bijdragen aan een buitenruimte waarin meiden zich welkom, gezien en veilig voelen.

---

1. Die variëteit was het gevolg van een gevarieerde wervingsstrategie, zie hoofdstuk 5

Dit thema leefde voor hen. Dat gezamenlijke maatschappelijke doel versterkte het groepsgevoel. Meiden toonden zich respectvol en nieuwsgierig naar elkaars inzichten en ervaringen. De sfeer werd als open ervaren: “we konden het overal over hebben”.

Meiden gaven aan de bijeenkomsten als leuk en gezellig te ervaren, juist doordat zij samen waren met vriendinnen en leeftijdsgenoten. Zij benoemden dat leren in een groep hen helpt om ervaringen te delen en vraagstukken vanuit meerdere perspectieven te bekijken (zie ook kopje ‘wederzijds leren’) en samen te zoeken naar oplossingen:

“Ik heb natuurlijk mijn eigen ervaringen. Toch vond ik ook heel erg tof om wat van anderen te horen. Gewoon hun ervaring erover en dat je denkt van oh ja joh, ik ben niet de enige, weet je wel? En ook het brainstormen vond ik heel leuk. Met z'n allen een beetje nadenken en kletsen over ja, wat vind jij? Daarover over te praten, dat vond ik ook heel erg leuk.”

- meisje

Ook het ritme van de bijeenkomsten – elke vier tot zes weken – werd gewaardeerd: frequent genoeg om verbonden te blijven, met voldoende ruimte voor school, bijbaan en vrije tijd. Meerdere meiden zeiden aan het einde van het project dat ze elkaar graag blijven zien, voor een nieuw project, activiteit of om samen het Matenpark te bezoeken zodra het af is:

“Als het Matenpark af is, zou ik er met de hele Plek voor Meiden-groep heen willen.”

- meisje

Deze open en veilige groeps sfeer legde de basis voor wederzijds leren en kritisch meedenken, wat hieronder verder wordt toegelicht.

WEDERZIJD'S LEREN

Tijdens de evaluatiebijeenkomst interviewden meiden en professionals elkaar in duo's over wat het project hen persoonlijk én de gemeente als geheel had opgeleverd. Daarna deelden ze plenair wat hun duo-partner had verteld. Hiermee stimuleerden we hen om een ander perspectief te begrijpen. Deze opzet leverde rijke inzichten op voor alle betrokkenen en vormde een betekenisvolle afsluiting van het onderzoekstraject. Het samen nadenken over en zoeken naar oplossingen werd als waardevol ervaren en lokte andere perspectieven uit. Samenwerking tussen professionals en meiden onderling droeg bij aan wederzijds respect.

Meiden vertelden dat ze veel hadden geleerd: hoe processen binnen een gemeente verlopen, wat er allemaal komt kijken bij het maken van plannen voor de buitenruimte, en hoe hun bijdrage daar daadwerkelijk invloed op kan hebben.

“Wat ik heb geleerd is dat er een hele hoop meer factoren zijn die komen kijken bij een nieuw speeltoestel – of weet ik veel wat – dan alleen geld en toestemming. Hoeveel mensen daaraan meewerken en alle processen.”

- meisje

Sommige meiden hebben nieuwe talenten bij zichzelf ontdekt. Ook gaven ze aan dat ze zich hadden ontwikkeld in het geven van hun mening, het beter luisteren naar anderen, het samenwerken met mensen buiten hun eigen kring, vooroordelen loslaten, het ‘uit hun bubbel’ komen, presenteren en het versterken van hun sociale en gespreksvaardigheden.

“Ik heb geleerd veel meer mijn mening te geven over dingen. Ik denk dat dat vooral komt door het idee dat ik weet dat er echt naar geluisterd wordt. Dus niet zo van ‘oh, je hebt je mening gegeven, en nu is het klaar.’”

- meisje

“In dit project heb ik echt geleerd om samen te werken met anderen. Dat je samen concreet iets bedenkt. Ook heb ik geleerd om vanuit een ander perspectief te denken. Ik heb zelf niks naars meegemaakt buiten, alleen nafluiten. Maar dat is gewoon doorfietsen. Dus ik had zelf nog nooit heel ver over dat soort dingen nagedacht. Dat je dan luistert en denkt, ‘oh dat had ik nog niet zo bedacht.’”

- meisje

Professionals herkennen dat bij de meiden, ze vinden hen aan het einde van het project volwassener dan aan het begin: “Ze durven rake dingen te zeggen”. Ze zien hen gegroeid als gesprekspartner met professionals en zelfbewuster over hun omgeving. In de evaluatie- en slotbijeenkomst lieten meiden zien dat ze zich expert voelden. Sommige meiden geven aan ook buiten het project het gesprek te voeren over de positie van meisjes in de buitenruimte:

“Ik had het met mijn stagebegeleider erover dat ik hierbij aanwezig was, dat ik hieraan meedeed [*Plek voor Meiden*]. Hij heeft zelf een jong meisje en een jong jongetje als kinderen en dan heb je daar ook een gesprek over. En dan merk je dat zij er weinig vanaf weten, maar dat het wel genormaliseerd is hoe hij dan anders naar zijn dochter kijkt dan naar zijn zoon, zeg maar. Het ging om veiligheid.”

- meisje

De betrokken professionals geven aan anders te hebben leren kijken naar de buitenruimte en deze inzichten nemen ze mee in hun werk. Er is ook het bewustzijn dat er niet één type meisje is, en dat de dialoog daarom belangrijk is. Professionals stonden open voor reflectie en lieten zich coachen door de meiden zelf.

“Je bent geneigd om naar die technische kant te kijken, maar het gaat voor meiden ook om andere dingen, bijvoorbeeld of het er mooi uit ziet. Dat is ook belangrijk.”

- wijkbeheerder

"Ik heb wel geleerd dat als ik door het park heen loop, dat ik door hele andere ogen kijk dan jullie [*meiden*]. Ik ben een man, wat ouder en wit, die gewoon 's avonds als hij wil door het park heen loopt, zonder dat ik bang hoeft te zijn omdat ik word lastiggevallen. En hoe jullie kijken naar een park... alleen al dat voorbeeld dat als je op een bankje gaat zitten, dat je bang bent dat iemand uit de bosjes komt of zo. Dat. Ergens wist ik dat misschien wel, maar ik had dat nooit zo bewust gedaan. Ik had er nooit bij stilgestaan. Door *Plek voor Meiden* ben ik ook zelf gaan nadenken, van oké, we moeten echt anders naar ontmoetingsplekken, naar parken gaan kijken, de binnenstad ook."

- projectleider ingenieursbureau

"De wensen van meiden zijn anders dan standaard onderdelen die uit gewoonte in een park komen en opmerkingen tijdens een gemiddelde bewonersavond."

- ontwerper openbare ruimte

Naast de opgedane inzichten rondom de behoeften van meiden in de buitenruimte, geven professionals aan beter te hebben leren luisteren en doorvragen, zonder van tevoren in te vullen en te vertragen in het proces om tot dieper begrip te komen.

"Ik heb geleerd dat ik toch nog beter kan luisteren naar wat bewoners, in dit geval dus meiden, belangrijk vinden. Ik werk al wel langer. Maar heel vaak denk je, oh ja, dat weet ik wel, ik doe het wel zo en dan is het wel goed. En nu werden we door de onderzoekers geïnstrueerd dat we echt stap voor stap erdoorheen gingen. En dan heb ik daar die meerwaarde wel van ontdekt. Dat ik het zelf niet beter weet."

- programmamanager

Tijdens het onderzoek was er volop ruimte voor kritische reflectie. Een betekenisvol moment deed zich voor tijdens een gesprek met de ontwerper in het Matenpark. De meiden gaven aan dat ze verlichting belangrijk vonden en waarde hechtten aan prullenbakken. De ontwerper gaf daarop aan dat het beleid van de gemeente Apeldoorn is dat er geen prullenbakken geplaatst worden, en dat verlichting niet in het beleid past vanwege de natuur en omwonenden. Eén van de meiden sprak openlijk uit dat ze zich niet gehoord voelde. "*Als er niks kan, waarom zij wij dan hier?*" Deze rechtstreekse confrontatie leidde tot veel beweging binnen de gemeente en was een enorme eyeopener voor zowel de ontwerper als de bredere groep professionals. Intern hebben de gemeenteprofessionals het bestaande beleid en uitgangspunten besproken met de vraag of hier opnieuw naar gekeken kon worden.

Tijdens de Pitch & Match, waar een bredere groep professionals samenkwam, gebeurde iets soortgelijks, maar dan ook onderling. Professionals begonnen elkaar kritisch te bevragen: "*Is het fair dat meisjes moeten omfiet-sen?*" Deze momenten lieten zien hoe waardevol directe betrokkenheid en kritische reflectie zijn. Mooi was om te zien, hoe meiden hier hun rol pakten:

“Voor mij was het ook echt super om iemand te ontmoeten die over dat soort dingen niet nadenkt, of er eigenlijk niet over na hoeft te denken. En het was ook heel leuk om te kijken in het onderzoek: hoe zorg ik ervoor dat iemand dat gaat begrijpen, en hoe ga ik hem zelf begrijpen.”

- meisje

FLEXIBILITEIT

Tot slot, samenwerken met tienermeiden vraagt om flexibiliteit. Een projectleider geeft aan:

“Wat ik wel gemerkt heb, is dat het heel lastig is om af te spreken met jongeren. Of laat ik het beter zeggen, op de manier waarop ik afspraken inplan en dingen...dat ik dat anders doe dan jullie [meiden] gewend zijn. Hoe zorg je dat je alleen al tot een datum komt?”

- projectleider ingenieursbureau

Het plannen van bijeenkomsten was soms een uitdaging, en niet alle meiden waren overal bij. Dat betekende niet dat er niets bereikt werd. Juist door te werken met de meiden die aanwezig waren, ontstonden waardevolle momenten van betrokkenheid en inzicht. We hebben geleerd dat weinig reactie via Whatsapp niets zegt over de betrokkenheid van meiden. Elke ontmoeting bood kansen om te luisteren, ervaringen te delen en ideeën concreet te maken. Het directe contact, ook als het met een deel van de groep was, leidde tot impact: de meiden zagen dat hun stem ertoe deed, professionals kregen nieuwe inzichten, en samen werden kleine, maar betekenisvolle stappen gezet richting verandering in de buitenruimte.

In het volgende hoofdstuk delen we wat de meiden uit *Plek voor Meiden* gedeeld hebben over wat zij belangrijk vinden in de buitenruimte.

3. WAT DOET ER TOE VOOR MEIDEN IN DE BUITENRUIMTE?

In *Plek voor Meiden* kwamen zeven onderwerpen naar voren die meiden belangrijk vinden in de buitenruimte.

- Veiligheid²
- Thuis voelen
- Schoon en netjes
- Samen
- Comfort
- Variatie
- Uitstraling

Wat meteen opviel, is dat *Veiligheid*, *Thuis voelen* en *Schoon en netjes* voor de meeste meiden echt de basis vormen. Zonder die drie voelt de buitenruimte niet welkom. De andere thema's bouwen daarop voort en kunnen die basis versterken... of juist ondermijnen. Kortom: het draait om een combinatie van fysieke en sociale factoren. Voor professionals betekent dit dat samenwerken tussen sociaal en fysiek domein cruciaal is.

Hieronder worden de zeven onderwerpen besproken. Let op: sommige elementen overlappen – zoals 'zitmogelijkheden' – maar de betekenis en waarde daarvan verschilt per thema.

VEILIGHEID

"Als je in je eentje zit en er lopen alleen maar donker geklede, capuchon-op-types, dan zou ik het niet vertrouwen. Maar als er bijvoorbeeld alleen maar oude mensen lopen of mensen met kinderen, dan is het weer een ander verhaal."

- meisje

Veiligheid kwam in bijna alle gesprekken met de meiden terug. Ze ervaren de buitenruimte pas als echt toegankelijk wanneer zij zich daar veilig kunnen voelen, zowel alleen als in gezelschap. Voor hen gaat veiligheid vooral over **overzicht en sociale aanwezigheid**: kunnen zien wat er om hen heen gebeurt, zelf zichtbaar zijn en weten dat er iemand oplet, zoals een jongerenwerker of iemand anders die toezicht houdt.

Open, verlichte plekken zonder verborgen hoekjes geven hen rust en controle. Ze geven de voorkeur aan lichte, open plekken met duidelijke zichtlijnen, (sensor)verlichting in donkere situaties en transparante hekken rond sportvelden. Bosschages of heuvels achter bankjes voelen onprettig en worden als 'no go' ervaren, omdat ze het gevoel hebben steeds op hun hoede te moeten zijn.

---

2 Voor de Dialoogkaart *Plek voor Meiden* is Veiligheid uitgewerkt in twee dimensies: het observeerbare Zichtbaarheid en het ervaren Veilig voelen.

Ook **navigatie en vluchtroutes** zijn belangrijk voor hun gevoel van veiligheid. Meiden voelen zich veiliger wanneer ze makkelijk de weg kunnen vinden en meerdere uitgangen hebben.

Daarnaast helpt het wanneer volwassenen of leeftijdsgenoten op een niet-dwingende of controlerende manier **aanwezig** zijn, bij wie ze terecht kunnen als er iets misgaat. Het af en toe zien van politie of andere meiden op een plek draagt bij aan herkenning, vertrouwen en een geruststellend gevoel. Een gevoel van veiligheid ontstaat kortom niet alleen door fysieke ingrepen, maar ook door sociale aandacht en zichtbare aanwezigheid, ook wel *eyes on the street* genoemd.

Wat betekent dit voor professionals?

- creëer open, (dynamisch) verlichte (zit)plekken met vrij zicht en overzicht
- zorg voor duidelijke, veilige en herkenbare (gemarkeerde) routes en uitwegen
- stuur op sociale aanwezigheid in de buurt (zoals jongerenwerkers of toezicht)

SAMEN

“Als meid mag je niet echt meedoen met voetballen, want de jongens luisteren niet altijd als er regels moeten worden afgesproken aan het begin van het spel, en ze zijn ook agressiever. Jongens denken dat ze meer mogen dan meiden.”

- meisje

Meiden geven de voorkeur aan plekken die uitnodigen tot **gezamenlijke activiteiten**, zoals sporten, chillen of gewoon samen zijn. Ze willen graag langere tijd met hun vrienden kunnen doorbrengen in de buitenruimte. **Zitplekken die sociale interactie bevorderen**, zoals banken in een halve cirkel of tegenover elkaar, worden zeer gewaardeerd omdat ze gesprekken en gezelligheid ondersteunen. Ook (picknick)tafels zijn belangrijk, zodat meiden bijvoorbeeld eten of drankjes kunnen neerzetten, samen een spelletje kunnen spelen of andere activiteiten kunnen doen terwijl ze zitten.

Daarnaast vinden meiden het prettig als de buitenruimte ruimte biedt voor zowel **geplande als spontane ontmoetingen**. Dit versterkt de sociale binding en het gevoel van controle over hun omgeving. Een plek waar verschillende soorten gebruikers komen, van jong tot oud, spreekt aan. Ze vinden het niet fijn als er één groep de plek domineert, dan voelen zij zich niet welkom.

Samenzijn helpt meiden **om om te gaan met gevoelens van onveiligheid**. Alleen voelen ze zich kwetsbaar, maar met z'n tweeën kunnen ze beter inschatten of iets echt eng of bedreigend is.

Wat betekent dit voor professionals?

- creëer (zit)plekken die ontmoeting en interactie stimuleren
- geef ruimte aan spontane én georganiseerde activiteiten
- richt de ruimte zo in, dat niet één groep kan domineren
- bied meerdere keuzes (qua zitplekken, activiteiten)

SCHOON EN NETJES

“Al die graffiti...ik denk dat dat best wel een beetje afschrikt. Iets wat mij opvalt (...) is het smerige dak. Dus het feit dat het misschien ook een beetje een ondergeschoven kindje van de gemeente is. Dat het niet prioriteit heeft om schoongemaakt te worden.”

- meisje

Voor meiden is het belangrijk dat openbare ruimtes **schoon, netjes** en **goed onderhouden** zijn. Zelf benoemen ze dit als ‘hygiëne’, maar hun verhalen laten zien dat het verder reikt. Rommel, vandalisme en graffiti (behalve straatkunst, die ze juist waarderen) zorgen voor een onaangenaam gevoel. Plekken waar mensen zich verantwoordelijk gedragen, hebben duidelijk hun voorkeur.

Afvalbakken bij zitplekken zijn cruciaal, omdat meiden dit direct opmerken bij het beoordelen van een plek. Het is voor hen een signaal dat de gemeente **aandacht besteedt** aan de ruimte, dat de plek ertoe doet en dat vergroot hun gevoel van veiligheid. Kapotte of slecht onderhouden voorzieningen geven daarentegen het gevoel dat de plek niet goed wordt verzorgd, waardoor meiden zich minder verbonden voelen met de ruimte. Dit sluit aan bij de *Broken Windows Theory*: zichtbare tekenen van zorg en onderhoud laten zien dat een plek ertoe doet en dat er aandacht is voor wat er gebeurt. Wanneer zulke signalen ontbreken, kan dat - volgens deze theorie - het gevoel versterken dat normoverschrijdend gedrag wordt getolereerd, wat de veiligheidsbeleving onder druk zet. Voor professionals benadrukt dit dat juist kleine, zichtbare ingrepen een groot effect kunnen hebben op hoe veilig en welkom een openbare ruimte aanvoelt.

Wat betekent dit voor professionals?

- zorg voor regelmatige schoonmaak en onderhoud
- plaats afvalbakken dicht bij zitplekken
- controleer en herstel kapotte faciliteiten vlot om het gevoel van zorg en veiligheid te waarborgen

COMFORT

“Ik vind het belangrijk dat jongeren ook ergens normaal overdekt en droog kunnen zitten en waar het ook gewoon schoon is.”

- meisje

Meiden geven de voorkeur aan plekken die comfort, gemak en ontspanning bieden, zodat het een plezierige plek is om met vrienden te relaxen, zonder anderen in de weg te zitten. Belangrijk voor hen zijn **functionele, kwalitatieve voorzieningen**: zitplaatsen met tafels, afvalbakken, waterpunten en oplaadpunten voor telefoons of fietsen worden genoemd.

Fysieke veiligheid is voor hen een belangrijk onderdeel van comfort: geen scherpe randen, geen gladde oppervlakken waarover je kunt uitglijden. **Beschutting** tegen weer en wind is gewenst, bijvoorbeeld bomen voor schaduw of overkappingen bij zitplekken. Dit laatste kwam veelvuldig terug in hun ontwerpsuggesties. Tegelijkertijd willen meiden overzicht houden, waardoor het plannen van beschutting nauwkeurig moet gebeuren in samenwerking met de doelgroep (zie ook Veiligheid). Sommige meiden stelden verwarmde zitplaatsen voor, geïnspireerd op voorbeelden uit Zweden, zodat naar buiten gaan in de winter aantrekkelijker wordt.

Wat betekent dit voor professionals?

- zorg voor veilige, comfortabele en functionele voorzieningen
- bied bescherming tegen weersomstandigheden zonder zichtlijnen te beperken
- houd rekening met praktische behoeften zoals tafels, drinkwater en oplaadpunten - en liefst ook nog toiletten

VARIATIE

“Een volleybalveld is wel meer voor meiden: daar doen meer meiden aan mee, er wordt daar zachter gespeeld.”

- meisje

Autonomie en **keuzevrijheid** zijn belangrijk voor meiden. Ze willen **verschillende soorten (zit)plekken** voor sociale interactie, voor zowel kleinere als grotere groepen. Tegelijkertijd vinden ze het belangrijk om plekken te hebben waar je jezelf even kunt terugtrekken. Hierbij blijven de aspecten genoemd onder Veiligheid van groot belang.

Meiden willen daarnaast op één plek **meerdere activiteiten** kunnen doen, variërend van sport tot spel, zowel georganiseerd als zelf gekozen. Activiteiten zoals voetbal en basketbal spreken sommige meiden minder aan, terwijl andere sporten zoals volleybal, racketsporten en wandelen/hardlopen populairder zijn. Yoga en dansen in de buitenruimte vinden ze minder aantrekkelijk: ze voelen zich dan al gauw bekeken. Speeltoestellen behouden hun aantrekkingskracht, zelfs voor tienermeiden. Het is wenselijk dat eenzelfde faciliteit meerdere mogelijkheden biedt. Meiden vinden het bijvoorbeeld prettig dat een net in hoogte verstelbaar is en op verschillende manieren gebruikt kan worden. **Variatie in de omgeving** draagt bij aan de aantrekkelijkheid: nabijheid van winkels en eetgelegenheden maakt het mogelijk om snacks mee te nemen en sociale momenten te beleven.

Wat betekent dit voor professionals?

- bied verschillende typen zit- en verblijfsplekken
- creëer ruimte voor diverse en flexibele speel-, sport- en chillopties, denk buiten de geijkte opties
- faciliteer toegang tot voorzieningen zoals eet- en drinkgelegenheden

UITSTRALING

“Over mijn droomplek: Ik wil graag veel zitplekken, met verlichting. De kleur van de verlichting maakt uit. Ik wil graag geel/warm licht. Ook wil ik veel planten, maar niet zo dat het zicht wordt beperkt. En ik wil graag ronde houten bankjes.”

- meisje

De esthetiek van een ruimte is belangrijk voor meiden: plekken moeten **visueel aantrekkelijk**, **comfortabel** en **uitnodigend** zijn om een positief gevoel te geven. Ze geven de voorkeur aan prettige kleuren, zachte **materialen** (bijvoorbeeld hout boven metaal), **sfeerverlichting** en een doordachte **indeling** waarbij activiteiten elkaar niet storen. **Natuur**, zoals bomen, planten en water, verhoogt de aantrekkelijkheid van een plek, mits het zicht niet wordt belemmerd en het de plek niet te donker maakt. Waterpartijen worden vaak bijzonder gewaardeerd.

Wat betekent dit voor professionals?

- gebruik aantrekkelijke kleuren en materialen (ga hierover in gesprek met meiden zélf!)
- integreer natuur en water zonder zichtlijnen te blokkeren
- zorg voor een logische en prettige indeling die veiligheid en overzicht behoudt

THUIS VOELEN

“Nou iedereen is anders, maar je hebt verschillende groepjes die met elkaar omgaan en als de ene ervoor zorgt dat ze niet door de ander geïntimideerd worden en andersom. Dan denk ik dat het een stuk beter gevoel geeft. Dat is eigenlijk waar dit over gaat, hoe dit positief en negatief wordt gedaan.”

- meisje

De meiden gaven aan dat een plek pas prettig is als er een **gastvrije** en **inclusieve sfeer** hangt, waar jong en oud welkom is. Ze voelen zich ongemakkelijk wanneer ze het gevoel hebben bekeken of beoordeeld te worden, of als er negatieve verhalen over de plek rondgaan. Een gevoel van thuis voelen ontstaat vooral als er ook **andere meiden** aanwezig zijn en de ruimte aansluit bij hun **interesses en behoeften**. Het gaat erom dat ze zich echt **gezien en gehoord** voelen. Zo ervaren ze erkenning en betrokkenheid bij de plek.

Wat betekent dit voor professionals?

- creëer een inclusieve sfeer waar verschillende groepen zich welkom voelen door wenselijk sociaal gedrag te bevorderen (elkaar te begroeten, naar elkaar lachen, elkaar uitnodigen)
- zorg dat meiden elkaar kunnen ontmoeten en zich zichtbaar kunnen maken
- houd rekening met de interesses en wensen van meiden bij inrichting en programmering (de Dialoogkaart *Plek voor Meiden* kan hierbij helpen)

IN DE PRAKTIJK

Een van de ontwerpers die bij *Plek voor Meiden* betrokken was, vertelde achteraf hoe belangrijk dit project voor haar was. Toen de schets voor het Matenpark in de winter aan de meiden werd gepresenteerd, gaven ze opmerkingen die anders waren dan je normaal bij een gemiddelde bewonersavond hoort. Ze wilden niet alleen voetbal en basketbal - de standaard sporten - maar vooral een plek met een fijne sfeer, een veilig gevoel, diverse zitplekken en activiteiten waar iedereen zich welkom voelt. Het aanpassen van de eerste schets voor de sport- en ontmoetingsplek in het Matenpark was voor haar een echte eyeopener, bewustwording. Zelfs met twintig jaar ervaring en als vrouw in het vak, leerde ze nieuwe dingen van het meidenperspectief. De vragen van de meiden, zoals: “*Hoe voelt het hier straks als ik hier rondloop of zit?*” maakten dat ze het ontwerp veel holistischer ging bekijken. Ze zei dat ze dit perspectief voortaan altijd mee wil nemen. En dat het belangrijk is om, zodra de plekken zijn gerealiseerd, opnieuw langs te gaan met de meiden - eventueel met een nieuwe groep - om te checken of het echt een plek is geworden waar ze zich thuis voelen.

4. AAN DE SLAG MET DE DIALOOGKAART

We hebben in *Plek voor Meiden* mogen ervaren dat meiden graag het gesprek aan gaan over de buitenruimte. Maar hoe organiseer je dat als professional en zorg je als professional ervoor dat je open luistert en dat meiden zich gehoord voelen?

Op basis van de opbrengsten van het onderzoek ontwikkelden we de **Dialoogkaart Plek voor Meiden**: een praktisch hulpmiddel om het gesprek met meiden over de buitenruimte te verdiepen en te structureren. Met deze kaart kun je in **vijf stappen** gesprekken helder vormgeven en beleid, inrichting of activiteiten beter afstemmen op behoeften en wensen van de meiden.

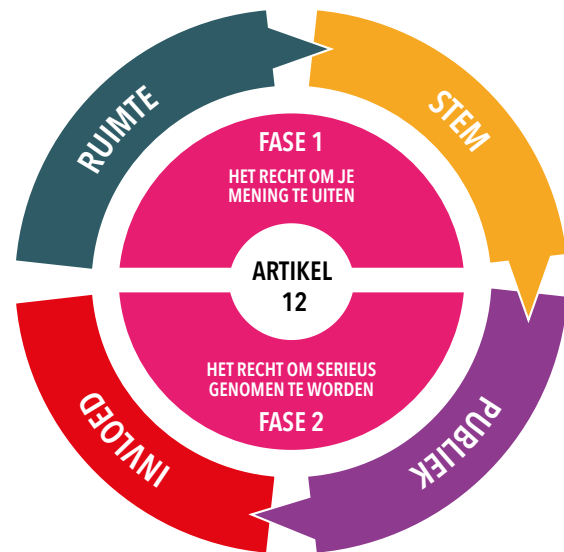
De Dialoogkaart is geschikt voor professionals van de gemeente of andere organisaties zoals het jongerenwerk, woningbouwcorporaties, en projectontwikkelaars in zowel het ruimtelijk als het sociaal domein. De kaart kan worden ingezet om inzicht te krijgen in de thema's, behoeften en prioriteiten van meiden in de openbare ruimte. Voor optimaal resultaat adviseren we de kaart **op locatie** te gebruiken. Buiten worden vragen en ideeën namelijk veel concreter voor de meiden. Zo'n sessie noemen we een **walkshop**.

*Download
de Dialoogkaart*

TIPS VOOR GEBRUIK

Voordat je met de Dialoogkaart aan de slag gaat, lees je onderstaande tips. Ze bieden extra ondersteuning naast de instructies op de Dialoogkaart en helpen duurzame jongerenparticipatie te bevorderen. De tips zijn gebaseerd op onze ervaringen in *Plek voor Meiden* en het participatiemodel van Lundy [21], dat in ons project als richtingaanwijzer diende. Het model kent vier stappen: **ruimte geven, ondersteuning bieden, het juiste publiek bereiken en terugkoppeling en invloed**. Vaak blijven initiatieven steken bij de eerste twee stappen, maar participatie vraagt om alle vier. Wij gebruikten het model als kompas, checkten bij de meiden hoe het ging en stuurden bij waar nodig – kortom: *practice what you preach*. Check ook hoofdstuk 2: Samenwerken met meiden.

RUIMTE (VOORBEREIDEN EN ORGANISEREN VAN EEN WALKSHOP)

- Bepaal vooraf de plek en het doel van de walkshop.
- Betrek de meiden vroeg in het (ontwerp)traject, niet pas als alles al vastligt.
- Gebruik in de werving (en in de volgende stappen) duidelijke en toegankelijke taal.
- Een oproep via social media is niet heel effectief. Benader meiden liever via partners: scholen, (sport)verenigingen, jongerencentra, welzijnspartners, jongerenraad; benader collega's die rechtstreeks met meiden werken; en gebruik de sneeuwbalmethode (zet meiden die je al hebt betrokken in als ambassadeur). Dit proces vraagt doorzettingskracht.
- Leg de meiden uit waarom je hun mening wilt horen, wat je met hun input doet en wat er eventueel tegenover hun inzet staat (een vergoeding en/of certificaat).
- Maak duidelijk dat deelname vrijwillig is en dat meiden op elk moment kunnen stoppen zonder toelichting.
- Vraag oudertoestemming voor meiden <16 jaar.
- Houd de groep overzichtelijk (onze suggestie: 3-10 meiden).
- Werk met minimaal twee begeleiders, zodat je elkaar scherp kunt houden op open luisteren en het parkeren van je eigen oordeel.
- Regel (in overleg met de meiden) een achterwacht waar meiden terecht kunnen als de activiteit negatieve herinneringen of gevoelens oproept, en informeer meiden hierover.

STEM (UITVOEREN VAN EEN WALKSHOP)

- Lees de Dialoogkaart vooraf goed door.
- Wees helder over de plek waarover jullie praten.
- Durf iets van jezelf te laten zien voor een persoonlijke sfeer.
- Behandel iedereen gelijk.
- Wees nieuwsgierig, luister goed en vraag door.
- Blijf onbevooroordeeld; zeg niet te snel dat iets niet kan. Dit is cruciaal!
- Maak aantekeningen / neem het gesprek - met toestemming - op.
- Geef alle meiden de kans hun ervaringen te delen. Benadruk daarbij dat er niks 'raar' is en dat het niet om 'goed' of 'fout' gaat maar om hun eigen beleving.
- Controleer regelmatig of je hen goed begrijpt én of zij elkaar begrijpen.
- Laat eerst de meiden zelf ideeën bedenken voordat je extra opties aandraagt, vul niet in voor de ander.
- Neem voldoende tijd om open en goed te luisteren (minimaal een uur).
- Gebruik een logboek waarin de meiden dingen kwijt kunnen die ze tijdens de bijeenkomst niet hebben kunnen of durven zeggen.

PUBLIEK (INPUT UIT DE WALKSHOP VERDER BRENGEN)

- Check wat de meiden van jou verwachten.
- Maak duidelijk wat jouw rol is en wat jij wel en niet voor de meiden kunt betekenen.
- Zorg dat de ideeën en ervaringen van de meiden bij de juiste personen terechtkomen (denk aan ontwerpers, wijkbeheerders, projectleiders, jongerenwerkers, buurtsportcoaches).
- Geef de meiden de mogelijkheid hun verhaal zelf terug te geven aan belanghebbenden, met ondersteuning waar nodig. In *Plek voor Meiden* deden we dit tijdens een Pitch & Match bijeenkomst (zie hoofdstuk 5).

INVLOED (EFFECT EN VERVOLGACTIES WALKSHOP TERUGKOPPELEN)

- Onderzoek intern welke ideeën opgepakt kunnen worden, denk in mogelijkheden en daag vanzelfsprekendheden uit.
- Vertel de meiden wat er wel en niet met hun ervaringen en ideeën is gedaan en licht het toe waarom iets niet is gedaan.
- Laat de meiden meedenken over oplossingen of alternatieven.
- Houd de meiden betrokken door hen regelmatig te informeren over de voortgang.

HET ONTSTAAN VAN DE DIALOOGKAART

De Dialoogkaart is ontwikkeld samen met tienermeiden, gemeenteprofessionals en onderzoekers in een serie interactieve bijeenkomsten (juli 2024 - mei 2025). Het instrument is gebaseerd op de ervaringen van de meiden die hebben geparticipeerd in het project *Plek voor Meiden*.

De basis van de Dialoogkaart zijn de verhalen van de meiden, verzameld via een photo-voice-activiteit. Hierbij maakten meiden positieve plekken ('hot spots') en negatieve plekken ('not spots') zichtbaar en bespraken deze in kleine groepen.

De onderzoekers verwerkten de interviews in verhalen en codeerden thema's. Meiden valideerden de verhalen en de thema's en koppelden de thema's aan concrete ruimtelijke plannen. Daarnaast werden de thema's door de onderzoekers en gemeenteprofessionals vergeleken met eerder in het onderzoek gehouden interviews met meiden om te checken voor mogelijk aanvullende thema's.

De Dialoogkaart maakt de thema's, behoeften en prioriteiten van meiden in de buitenruimte zichtbaar en bespreekbaar. Daarnaast geeft het richting aan hoe de samenwerking met meiden vormgegeven kan worden. Het instrument is getest en gevalideerd door zowel meiden als professionals. De formulering is op B1-taalniveau gehouden, zodat het instrument toegankelijk is voor iedereen.

Meer weten over het onderzoek? Lees dan verder in Hoofdstuk 5 Over *Plek voor Meiden*.

*Check voor
inspiratie*

5. OVER PLEK VOOR MEIDEN

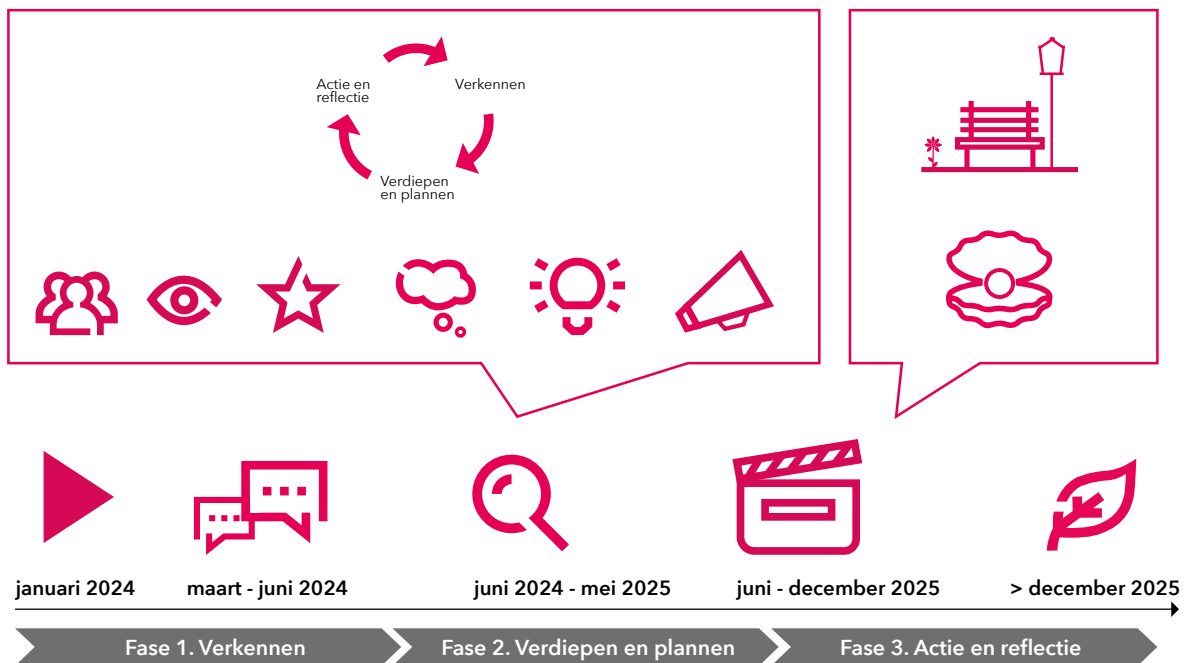
In dit hoofdstuk geven we een verantwoording over *Plek voor Meiden*. Achtereenvolgens bespreken we het doel en onze aanpak, wie er bij *Plek voor Meiden* betrokken waren, onze ethische uitgangspunten en tot slot geven we een gedetailleerd inzicht in het doorlopen proces.

DOEL EN AANPAK

Dit onderzoek is uitgevoerd vanuit een sociaal-constructivistische en participatieve visie [22]. Dat betekent dat we niet alleen wilden *begrijpen* hoe tienermeiden de buitenruimte ervaren, maar ook samen met hen wilden *werken aan verbetering*. Daarom kozen we voor Participatief Actieonderzoek (PAR) als benadering [23].

De meiden gingen in gesprek én aan het werk met gemeenteprofessionals die betrokken zijn bij wijkontwikkeling en ontwerp van de openbare ruimte. De beleving en betekenisgeving van tienermeiden stonden hierbij centraal. PAR is volgend aan de praktijk: de onderzoeksopzet stond daarom van tevoren niet volledig vast maar vormde zich naar wat nodig was in de praktijk.

Het onderzoek liep in drie fasen (1 Verkennen; 2 Verdiepen en plannen; 3 Actie en reflectie), die onder het kopje 'Proces' verder worden toegelicht. Binnen fase 2 doorliepen we de stappen verkennen, verdiepen en plannen en actie en reflectie bovendien meerdere keren, zodat we konden blijven leren van wat er in de praktijk gebeurde.

Figuur 2: Tijdlijn Plek voor Meiden

1. **Verkennen** (jan-jun 2024): in kaart brengen wat er speelt en hoe meiden de buitenruimte ervaren.
2. **Verdiepen en plannen** (jul 2024–mei 2025): samen met de meiden onderzoeken wat zij belangrijk vinden en de uitkomsten bespreken met betrokkenen om concrete acties te bedenken.
3. **Actie en reflectie** (juni-december 2025): de bedachte inzichten in de praktijk brengen, in samenwerking met de gemeente en lopende projecten.

We gebruikten **creatieve en flexibele onderzoeksvormen**, zoals:

- *photovoice* (een participatieve onderzoeksmethode waarbij deelnemers fotografie gebruiken om hun ervaringen, omgeving en perspectieven vast te leggen en te delen);
- *walk alongs* (samen met deelnemers door een omgeving lopen om ter plekke ervaringen, gevoelens en ideeën over die ruimte te verkennen en direct te koppelen aan fysieke plekken);
- en groepsgesprekken.

Zo konden de meiden hun ervaringen delen en invloed uitoefenen op ontwerpoplossingen.

Om de inbreng van de meiden vanaf het begin serieus te nemen, werkten we met het participatiemodel van Lundy [21]. Dit model gaat uit van vier voorwaarden voor betekenisvolle jeugdparticipatie:

- **Ruimte:** jongeren krijgen de kans om mee te doen.
- **Stem:** zij kunnen hun mening in een veilige setting uiten.
- **Publiek:** de juiste professionals luisteren naar wat ze zeggen.
- **Invloed:** hun ideeën leiden aantoonbaar tot actie.

Deze vier elementen hebben steeds richting gegeven aan de vormgeving van iedere sessie en aan de evaluaties tussendoor. Ook gaven ze richting aan het logboek voor meiden. Met dit logboek blikten meiden elke bijeenkomst terug op de sessie en konden ze nog dingen kwijt die ze tijdens de bijeenkomst niet konden of wilden zeggen. Hun reflecties gebruikten we bij het vormgeven van de volgende stap(pen) in het proces.

BETROKKENEN

Het onderzoek werd aangestuurd door een **kernteam**, onder leiding van de HAN. Het kernteam bestond uit:

- drie onderzoekers van de HAN, waaronder twee vrouwelijke junior onderzoekers als rolmodellen
- drie professionals van de gemeente Apeldoorn (door personele wisselingen een variabele samenstelling)
- één jongere (bij de start van het project 19 jaar)

De gemeentelijke professionals brachten expertise in vanuit het ruimtelijk en sociaal domein en zorgden voor aansluiting op gemeentelijke doelstellingen. Eén professional met achtergrond in de landschapsarchitectuur sloeg een brug tussen sociaal en ruimtelijk ontwerp. De jongere in het kernteam hielp met het afstemmen van het taalgebruik op de doelgroep, beoordeelde werkvormen en gaf gevraagd en ongevraagd feedback vanuit jongerenperspectief.

Het kernteam kwam regelmatig (veelal online) bij elkaar om te evalueren, perspectieven te toetsen en waar nodig bij te sturen. De jongere in het kernteam leverde vooral actieve bijdragen via WhatsApp. Het kernteam hield een logboek bij voor reflecties op het onderzoek.

In fase 2 en 3 van het onderzoek sloot een groep van elf meiden aan bij de **onderzoeksgroep**, waaronder de jongere uit het kernteam. Meiden van 12-23 jaar konden deelnemen als zij woonden, werkten of naar school gingen in één van de twee doelwijken in Apeldoorn (De Maten en Noord Oost). Ze werden geworven via de interviews (fase 1), de Apeldoornse jongerenraad, jongerencentra, sociale media en mond-tot-mondreclame. Eén deelnemer stopte na fase 2 vanwege tijdsgebrek. Het project werd afgerond met **tien actieve meiden**. Bij de start was de gemiddelde leeftijd 16,5 jaar, met een spreiding van 13 tot 22 jaar.

Vijf van de meiden brachten via vloggen hun ervaringen in beeld om het project breed onder de aandacht te brengen en ons een inkijkje te geven in hun beleving.

*Check de
meidenvlogs
#demeidenvlogs*

ETHISCHE UITGANGSPUNTEN

De Ethische Commissie van de HAN keurde het onderzoek goed [ECO 526.02/24]. Alle deelnemers werden geïnformeerd over het doel, hun rechten en de vrijwillige aard van deelname. De meiden konden op ieder moment stoppen zonder gevolgen.

Voor deelnemers jonger dan 16 jaar is in fase 2 en 3 ouderlijke toestemming gevraagd, conform Nederlandse richtlijnen. In fase 1 was dat niet nodig omdat gegevens niet herleidbaar waren en interviews niet zijn opgenomen.

De meiden die in fase 2 en 3 als mede-onderzoeker deelnamen in het project, ontvingen een vrijwilligersvergoeding van €12,50 per sessie of speciale inzet (bijvoorbeeld vloggen, bijdragen aan congrespresentaties) en een certificaat van deelname als blijk van waardering.

- De vergoeding erkent tijd en inzet van de jongeren (gemiddeld 4 uur per bijeenkomst).
- Het is gangbaar en aanbevolen in onderzoek met jongeren [16].
- De hoogte volgt richtlijnen voor maximale vergoeding voor jongeren <21 jaar in Nederland.
- De vergoeding draagt bij aan motivering en continuïteit van deelname, essentieel bij participatief actieonderzoek.

PROCES

Fase 1 - Verkennen

Doel: in kaart brengen wat er speelt en hoe meiden de buitenruimte ervaren.

71 meiden werden geïnterviewd (individueel, in tweetallen of kleine groepen) op straat, op scholen en bij jongerencentra over de thema's je thuis voelen, welkom zijn, (mee) doen, gehoord worden in de buitenruimte. Al in deze eerste fase is er veel aandacht vanuit de media voor het onderzoek.

Reflectie:

- De interviews gaven een eerste beeld van ervaringen en wensen van meiden en de urgentie van het vraagstuk en vormden de basis voor fase 2.
- De werkwijze - een junior onderzoeker voerde interviews uit, gemeentelijke professionals notuleerden - versterkte samenwerking en verkleinde afstand tussen meiden en gemeente (lees meer in Hoofdstuk 2 *Samenwerken met meiden*).
- De aandacht vanuit de media levert niet alleen positieve reacties op. De vlogmeiden krijgen haatreacties op hun eerste vlog. De wethouder maakt samen met hen een reactiefilmpje.
- We concluderen dat we tijdens het onderzoek waarschijnlijk nog vaak door de media benaderd zullen worden.

Fase 2 - Verdiepen en plannen

Doel: samen met de meiden uitzoeken wat zij belangrijk vinden en concrete acties bedenken.

Er werden in deze fase 6 bijeenkomsten gehouden. Per sessie waren 7 tot 11 meiden aanwezig. De bijeenkomsten werden gehouden op het stadhuis, in het jongerencentrum in De Maten of in de buitenruimte. Eten en drinken werd verzorgd in overleg met de meiden.

De inhoud van de bijeenkomsten was als volgt:

1. Kennismaken

Meiden, professionals en onderzoekers leerden elkaar kennen en bespraken de opbrengsten van de interviews uit fase 1 en het prototype voor een tool die daar uit voortkwam.

2. Huidige situatie in beeld

Meiden maakten foto's van fijne en minder fijne plekken en deelden hun verhaal (photo-voice) met de onderzoekers en gemeenteprofessionals.

3. Thema's benoemen & koppeling praktijk

Samen met de meiden werden de thema's uit de verhalen geanalyseerd. Een ontwerper van de gemeente kwam langs om plannen voor het Matenpark te delen. We legden de opgehaalde thema's langs de plannen.

4. Thema's prioriteren, dromen visualiseren & koppeling praktijk

Meiden testten het doorontwikkelde prototype van de tool, prioriteerden de thema's en gaven vanuit daar hun ideale plekken vorm (met hulp van AI of door te tekenen/schrijven). We gingen het park in voor meer uitleg over de plannen van Matenpark. De ontwerper werd kritisch bevraagd door de meiden.

5. Voorbereiden

In een workshop oefenden de meiden met het overbrengen van hun boodschap over de buitenruimte aan (gemeente)professionals, als voorbereiding op de Pitch & Match.

6. Pitch & Match

De meiden presenteerden hun ervaringen, wensen en ideeën aan twee tafels (ruimtelijk en sociaal) aan een brede groep van (gemeente)professionals, met hierop volgend een constructieve dialoog en afspraken voor vervolg.

Na elke bijeenkomst vulden meiden **logboeken** in (5-puntschaal + open vragen). De schaalvragen betroffen items rondom de vier kwadranten van het model van Lundy. Daarnaast waren er schaalvragen om het eten, drinken en de ruimte te beoordelen. De open vragen vroegen naar de beste dingen van de bijeenkomst, wat ze juist zouden veranderen en wat voor wensen, ideeën en doelen ze hadden voor de volgende bijeenkomst. Daarnaast was er vrije ruimte voor overige opmerkingen. Gemeenteprofessionals hielden een geschreven logboek bij, deze had een open vorm. Aan het einde van de zesde bijeenkomst reflecteerden gemeenteprofessionals via een **vragenlijst** op hun rol en de samenwerking.

*Check de
compilatie-
video van het
project*

*Check de
gebruikte
instrumenten*

Reflectie:

- In de bijeenkomsten besteedden we veel tijd aan het sociale aspect, zoals elkaar leren kennen en openheid creëren. Aan de kennismakingsspellen deden gemeenteprofessionals en onderzoekers zelf ook mee. Dit droeg bij aan een plezierige en ongedwongen sfeer en verbinding binnen de groep.
- Het eten en drinken bij elke bijeenkomst werd door de meiden als een belangrijke sfeermaker beschouwd. Meiden hierover laten meebepalen en het eten evalueren, sloot bij hen aan.
- De kleinschalige opzet van de onderzoeksgroep maakte persoonlijk contact mogelijk en gaf ruimte om iedereen te horen, waarbij het collectieve belang niet uit het oog werd verloren.
- De methoden (photovoice, groeps gesprekken) werden als laagdrempelig ervaren.
- Onderzoekers namen de eerste stap in de analyse van de verhalen van de meiden, door tekstfragmenten te coderen met kleuren. Vervolgens gaven de meiden naam aan de kleuren. Hierbij ontstonden waardevolle gesprekken tussen de meiden onderling.
- De rol van de gemeenteprofessionals in de bijeenkomsten was actief luisteren, haalbaarheid van de ideeën toetsen, beleid toelichten, en het terugkoppelen van de impact van de input van de meiden. Cruciaal in het proces was dat professionals zichtbaar iets deden met input van de meiden. De meiden voelden zich hierdoor gehoord. Op het moment dat professionals vooral vanuit belemmeringen reageerden, daalde de motivatie van de meiden. Door dit actief te benoemen ontstond werd het bewustzijn onder professionals vergroot. We benadrukken dat het er niet om gaat maar alles te doen wat een doelgroep wil, maar dat het begint met open luisteren, erkennen van ervaringen en met elkaar nadenken over oplossingsrichtingen.
- Ervaringen van de meiden boden professionals een ander perspectief en inspireerden hen tot aanpassingen in gemeentelijke plannen en beleid. Andersom gaven meiden aan dat ze geleerd hebben wat er komt kijken bij gemeentelijke processen én leerden ze samenwerken met mensen die ze niet vooraf kenden.
- Niet alle meiden konden er elke keer bij zijn. We hebben hierop geanticipeerd door de bijeenkomsten zo in te richten dat makkelijk weer aangehaakt kon worden en boden meiden ook de optie om via een andere weg (online) input te geven.

Fase 3 - Acties en reflectie

Doel: de input van meiden toepassen in lopende (ruimtelijke) projecten.

Tijdens deze fase vonden twee bijeenkomsten van de onderzoeksgroep plaats: de picknick & parkupdate en de evaluatiebijeenkomst. Ook waren er buiten deze bijeenkomsten ontmoetingen tussen meiden en gemeenteprofessionals, waaronder een walk along in het Mheenpark en tijdens de slotbijeenkomst. In het Mheenpark werd o.a. geoefend met de Dialoogkaart die in fase 1 en 2 met betrokkenen is ontwikkeld.

Picknick & parkupdate

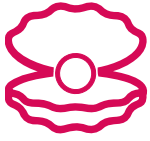
Tijdens een informele bijeenkomst keken meiden en gemeenteprofessionals naar het Matenpark en deelden input op een plan, dat al eerder was bijgesteld op basis van hun input.

Reflectie:

- Tijdens de *walk along* (wandeling) werd een diversiteit in perspectieven zichtbaar, maar bij sommige meiden was er aarzeling om de eigen mening te delen, wellicht door onbekendheid met de op dat moment aanwezige professionals of door de zeer warme weersomstandigheden.
- Meiden op hun buurt gaven aan dat de professionals dieper hadden kunnen doorvragen.
- De picknick bood een sociaal moment om te vieren dat we al één jaar als groep met elkaar optrokken.
- Het opnieuw samenbrengen van professionals (buiten het kernteam) en meiden maakte zichtbaar dat hun stemmen ook buiten de onderzoeksgroep gehoord werden.

Evaluatiebijeenkomst

Meiden, gemeenteprofessionals en onderzoekers reflecteerden op het onderzoek via een waarderende, reflectieve evaluatie, waarbij de vragen gericht waren op wat goed ging, wat energie gaf en welke kansen er zijn voor de toekomst. Na de evaluatie werd er samen informeel nagepraat op de bowlingbaan.

Reflectie:

- De werkvorm – eerst zelf nadenken, vervolgens in duo's van een meisje en een professional elkaars perspectief uitvragen en daarna plenair het perspectief van de ander delen, bleek een succesrecept.
- De koppeling aan een sociale activiteit om samen het onderzoek af te sluiten (bowlen) was een succes.
- De inhoudelijke opbrengst van de evaluatie wordt teruggekoppeld in Hoofdstuk 2 *Samenwerken met meiden*.

WAT NEMEN WE MEE

Opstart en werving

- Het werven van meiden kwam moeizaam op gang. In de toekomst zouden we in een eerder stadium gebruikmaken van professionals uit ons netwerk die direct contact hebben met meiden, om bereik en betrokkenheid te vergroten. Het heeft de voorkeur dit te combineren met een meer open werving, zodat er niet te veel gestuurd wordt op wie gevraagd worden voor deelname. Tegelijkertijd hebben we, ondanks een stoeve start, een betrokken groep diverse meiden bij elkaar weten te krijgen die, op één uitzondering na, het hele traject hebben doorlopen.

- We merkten dat het waardevol zou zijn geweest om de bredere groep professionals die bij de Pitch & Match aanhaakte, eerder te betrekken. Vooral de aansluiting op de sociale kant van de buitenruimte kan beter en idealiter eerder in het proces (met buurtsport, jongerenwerk). Tot nu toe lag de focus vooral op ruimtelijke aspecten; in vervolgonderzoek zullen we meer aandacht besteden aan de sociale kant.

Uitvoering en organisatie

- Professionals gaven aan dat het traject intensief was. Het kostte veel tijd en energie om elke bijeenkomst goed voor te bereiden en ervoor te zorgen dat iedereen kon deelnemen. Praktische zaken, zoals het vrij vragen van school, het plannen van afspraken en het coördineren van de groep, namen meer tijd in beslag dan vooraf gedacht. Hier moet in toekomstige projecten rekening mee worden gehouden.
- Daarnaast blijkt dat succes sterk afhankelijk is van gerichte aanjaging en voldoende beschikbare uren bij professionals. Zonder deze randvoorwaarden is de uitvoering kwetsbaar en minder voorspelbaar.

Samenwerking en aanpak

- De koppeling aan concrete projecten leverde veel voordelen op: meiden zagen hun bijdrage direct terug in het Matenpark en het Mheenpark. Tegelijkertijd zorgde deze koppeling soms voor schuring, bijvoorbeeld wanneer tempo of inhoud van het project niet volledig aansloten bij de ideeën van de meiden. Dit werd echter als leerzaam ervaren en als een natuurlijk onderdeel van samenwerking met meerdere partijen.
- Het actief delen met de meiden van waar en hoe hun inbreng impact heeft, werkte sterk motiverend. Dit gebeurde in dit traject pas later, maar verdient in toekomstige projecten vanaf de start aandacht.

Inhoudelijke ontwikkeling

- Tijdens het onderzoek ontstond de behoefte om ervaringen en beleving van meiden beter te visualiseren met behulp van technologie, om zo perspectiefwisseling te stimuleren. Ook bleek er behoefte aan nieuwe manieren om ontwerpfases inzichtelijk en tastbaar te maken voor deelnemers.
- Daarnaast lag de nadruk in dit traject voornamelijk op ruimtelijke aspecten. In vervolgonderzoek wordt meer aandacht besteed aan de sociale dimensie van de buitenruimte.

Borging en doorontwikkeling

- Door emancipatie en inclusie structureel op de agenda te zetten, kan de stem van meiden en andere groepen een vast onderdeel worden van besluitvorming over de openbare ruimte. Dit vraagt om een breed gedragen aanpak binnen de gemeente.
- Projectmatig werken met jongeren staat nog in de kinderschoenen. Systematische monitoring van de samenwerking en relatieopbouw is daarom essentieel voor verdere professionalisering.
- Tot slot kunnen internationale voorbeelden, zoals uit Zweden, waardevolle inzichten bieden in hoe publieke ruimte inclusiever en veiliger ingericht kan worden voor meiden.

Al met al bevestigen zowel meiden als professionals dat de intensieve aanpak, directe betrokkenheid en koppeling aan concrete projecten grote waarde hebben. Tegelijkertijd laten de reflecties zien dat er ruimte is om processen te verfijnen, structureler te plannen en bredere thema's steviger te verankeren voor duurzame impact. In het vervolgonderzoek *Geef meiden de ruimte!* (RAAK Publiek, 1-4-2026 – 31-3-2028) wordt hier verder op voortgebouwd.

7. VERHALEN VAN MEIDEN: HOT SPOTS EN NOT SPOTS

In dit hoofdstuk nemen de meiden je mee door het Matenpark. Ze laten ons zien welke plekken voor hen echte **hot spots** zijn - plekken waar ze graag komen en die een goed gevoel geven – en welke **not spots** juist ongemakkelijk aanvoelen of plekken waar ze liever niet komen. De verhalen achter de foto's komen rechtstreeks uit interviews met de meiden en zijn door hen zelf geverifieerd, zodat hun stem en ervaringen volledig tot hun recht komen. Elk meisje maakte twee foto's van hot spots en twee foto's van not spots.

FOTO 1: 'DE IDEALE PLEK'

“Deze foto is gemaakt in het Matenpark. Dit is één van de foto's dat het [de plek] goed was. Ik koos er voor om juist deze foto te maken, omdat het er heel erg overzichtelijk is. Ik kan een beetje het park overzien. Er zijn geen bosjes of struikjes waar bijvoorbeeld mensen in verstopt kunnen zitten of andere producten. Dus het is niet dat je van achter bijvoorbeeld niet kan zien wie er aankomt. Weet je wel, dat je gewoon heel erg gemakkelijk kan zien waar je bent. Andere mensen kunnen je ook van veraf zien: dus als je iets gebeurt, ben je altijd in het zicht. En het was dicht bij de weg. Dus stel je voor, er gebeurt iets of je ziet iemand: dan kun je heel snel weer bij de weg zijn.

Ik wilde met deze foto laten zien wat de ideale plek voorstelt om te zitten 's avonds, maar ook overdag. Het is een plek die eigenlijk voor alle tijden wel handig is. De foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte. Het heeft bankjes, prullenbakken en overzicht. Volgens mij stond er een lantaarnpaal dichtbij. En het biedt de optie om met meerdere mensen te zijn, dat is heel erg handig. Je ziet op de foto ook een vijver, dus je hebt een mooi uitzicht.”

S., 15 JAAR

FOTO 2: 'NIET WELKOM'

"Deze foto heb ik een beetje van een afstand gemaakt, want er zaten mensen. Mensen die daar staan zijn meestal...nou ja, ik kom er niet vaak. Het zijn niet de meest vrolijke mensen die daar staan. Het is niet het mooiste plekje of zo. Of de schoonste. Je ziet die tekeningen en teksten met niet al te welkome dingen, zeg maar. Er is wel een prullenbak, maar het is niet echt een schone zitplek. Ik heb het gevoel dat dit eigenlijk altijd vies is. En het wordt al heel snel een donker hoekje eigenlijk, want er is geen verlichting. En door hoe het in elkaar is gezet, komt er ook niet veel licht binnen. Dus dan zie je ook niet heel erg goed wat er zich allemaal in afspeelt, of wat er achter is en zo.

Ik heb deze foto gemaakt omdat het dus een onhandige zitplek is eigenlijk. Want het trekt niet echt de mensen aan die naar buiten gaan om gewoon lekker te zitten daar, lijkt het. En voor de mensen die daar staan lijkt het me ook niet het allergezelligst of zo. Het is gewoon te vies. Het is fijn dat als het regent dat je daar kan roken lijkt me, maar voor de rest zou ik geen voordeel kunnen verzinnen.

Het is voor mij geen welkome plek, door hoe het er uit ziet. Het geeft gewoon geen fijn gevoel. Misschien heeft het wel nut voor anderen, maar ik ga er nu niet heen, ondanks het bankje. Ik wil graag een comfortabele zitplek met verlichting. Dat het een veilige plek is met sfeer."

S., 15 JAAR

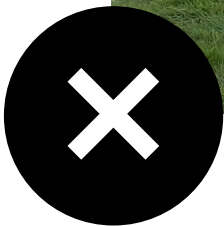
FOTO 3: 'NIET STRATEGISCH GEPLAATST'

"Deze foto is gemaakt bij de skatebaan. Dit is voor mij een not-spot. Ik heb deze foto gemaakt omdat het bankje aan de achterkant allemaal bosjes heeft. Het bankje heeft ook beschutting van heel veel bomen. Dus het is ook niet dat je veel kans hebt, bijvoorbeeld als je iets hoort, om naar achteren te kijken. Daarachter het bankje loopt het omhoog. Dus de mensen kunnen jou wel zien, maar jij kan niet zien wat er achter zit. En deze hoek [achter op de foto] is ook heel erg dichtbij. Dat vond ik een hele kleine opening. En heel veel bos dichtbij.

Aan de voorkant zou het eigenlijk perfect zijn geweest voor een zitplek, want er is natuurlijk ook veel ruimte en plek om te zitten en zo, maar aan de achterkant is het gewoon een beetje jammer. En er waren volgens mij geen lantaarnpalen en ik zag volgens mij ook geen prullenbakken in de buurt.

Met mijn foto wilde ik laten zien dat dat bankje niet strategische geplaatst is. Er is geen overzicht, geen prullenbak. Ik zie ook niet veel licht. Deze plek is ook heel snel heel erg donker natuurlijk, ook al staat de zon er volledig op."

S., 15 JAAR

FOTO 4: 'HEEL ERG OPEN, EEN GOEDE PLEK OM IETS NEER TE ZETTEN'

"Deze foto is gemaakt als je het Matenpark binnen komt lopen en dan één van de eerste dingen die je tegenkomt als je de weg gewoon volgt. Ik had dit als wél een hot-spot. Omdat het een prullenbak heeft, een bankje, je kijkt mooi uit en het zit langs een weg.

Dat het langs een weg ligt kan aan de ene kant een voordeel zijn, maar de andere kant natuurlijk niet. Maar ik dacht wel een voordeel: omdat je dan weet waar je bent en als er iets gebeurt en er zijn waarschijnlijk altijd snel mensen bij je. Het gras aan de voorkant waar je over uit kijkt is ook best wel laag en zo dus je kan zien wie hier allemaal aan komt. Het is ook best wel licht, geen lantaarnpalen, maar wel gewoon natuurlijk zonlicht en zo. 's Avonds zou ik überhaupt niet in het park zijn, maar het is nog wel een oké plekje.

En ja, het heeft een prullenbak. Dat vind ik belangrijk, want meestal als je in een park gaat zitten, heb je iets bij je of mee. Wat te drinken of wat te eten en dan is het wel handig om het gewoon meteen weg te kunnen gooien. Het zorgt ervoor dat je dingen niet op de grond gooit of weer met je mee moet dragen."

S., 15 JAAR

FOTO 5: 'EEN VERLATEN PLEKJE'

“Dit is in het Matenpark. Ik kan niet echt zeggen of het een beetje centraal ligt of aan de rand. Het is dicht bij de Heemgaard. Dit is de skatebaan, denk ik. Het is vooral een open veld, gewoon veel gras daar in het midden en ook best veel bomen. Er loopt één pad naast en je hebt een soort van klein iets waar je onder kunt staan. Dat is het wel. Toen ik de foto maakte, waren er twee jongens.

Het is gewoon best wel een lege plek, er zijn niet veel mensen. Maar ik vond de bomen wel mooi. Ik hou wel van de natuur op zich, maar ik hou er niet van als iets heel leeg is of zo. Dit was een not-spot voor mij. We kwamen hier langs en ik dacht...ik zou hier zeg maar niet alleen gaan lopen. Dat was een beetje het ding. Ik vond het leeg en juist ook met de bomen zijn er best veel bedekte plekken. Als je bijvoorbeeld in het donker moet lopen of zo, dan zou ik me niet persé heel veilig voelen. Want ik zag ook niet veel verlichting. Er was ook maar één pad, dus er komen waarschijnlijk weinig mensen langs. Dus ja, dat.

Deze foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte, omdat ik verlichting het belangrijkste vind dat er is. Als het verlicht was zou ik er alsnog niet heen gaan, maar het zou wel beter zijn, zeg maar. Ik ben zelf niet zo van het skateboarden, dus is een reden waarom ik niet hierheen zou gaan. En er waren ook niet zoveel bankjes. Want wat ik dan zou doen buiten is gewoon chillen met mijn vriendinnen en gewoon gezellig kletsen. En dat kan hier niet heel goed, zeg maar, zonder dat je mensen die skateboarden in de weg zit.”

L., 15 JAAR

FOTO 6: 'GEWOON GEZELLIG MET WATER'

"Dit is heel dicht bij de Egelantier, nog echt aan de rand van het Matenpark, zeg maar. Het gaat mij vooral om deze steiger en dan het water. Want meestal zijn hier best wel veel eenden. Maar vandaag waren ze er niet. Het gebouw erachter zorgt ervoor dat er altijd wel mensen zijn die het een beetje in de gaten houden. Die nabijheid vind ik wel positief, mocht er iets gebeuren. Waarschijnlijk gebeurt er niets, maar je weet het nooit.

Ik vond het wel een gezellig beeld. Ik kon me wel voorstellen dat als oma dan langskomt, dat je dan de eendjes gaat voeren of zo. Er staat geen bankje, dat is een minpunt vind ik, maar je kan hier ook gewoon gezellig zitten met vriendinnen en kletsen. Het is gewoon gezellig met water. Als er bankjes toegevoegd worden, dan helemaal. Ja, en met de bomen ook weer gewoon groen. Het is een plek die denk ik best bij veel mensen past.

Wat ik fijn vindt aan deze plek is...er is hier ook maar één pad, dus er komen niet veel mensen langs, dus. Dus ik heb het idee dat als je hier een bankje neer zou zetten, dat het niet zo erg wordt met andere mensen die gaan roken en zo in grotere groepen. Dus gewoon voor een beetje chill mensen.

Ik vind het belangrijk om een fijne gezellig plek te hebben buiten, waar je met andere mensen bent, maar dat het niet te druk is en dat je gewoon een beetje je eigen ding kan doen. Als je goed zoekt, zijn die plekken er wel in het park. Maar de meest populaire plekken zitten vol met mensen."

L, 15 JAAR

FOTO 7: 'VREDIG'

"Dit is..ja, waar is dit? Oh, bij het water dicht bij de jeu de boules. Daarachter staat een bankje. Op de achtergrond zie je appartementen en bomen.

Ik vond het er heel vredig uitzien. Het stond wel schattig met het water en met dat bankje dat er dan een beetje zo alleen stond. Ik vond het ook wel mooi dat er nieuwe boompjes waren geplant.

Het is voor mij een hot-spot. Ik hou sowieso heel erg van water. Op sommige plekken in het Matenpark had je dat de bomen een beetje alles beschutten, maar hier had je ook nog wel lekker veel natuurlijk licht. Daar hou ik ook wel van. Ik vond het vooral heel vredig. Ik zag mezelf hier ook gewoon met vriendinnen een beetje zitten kletsen zonder echt gestoord te worden. Je hebt wel toezicht van de mensen vanuit de appartementen, maar niet dat ze zich er echt mee bemoeien."

L., 15 JAAR

FOTO 8: 'DE MENSEN ZIJN BELANGRIJKER DAN DE PLEK ZELF'

"Dit is heel dicht bij De Heemgaard, naast dat piratending. Op de foto zie je een fiets- en voetpad. Het is ook bij een soort voetbalveldje. Je ziet het niet op de foto, maar als je doorloopt, staan er ook nog bankjes.

Dit is een hot-spot voor rokers. Zelf rook ik niet. Ik wist dat deze plek hier was. Als ik heel eerlijk ben, heb ik meestal niet zo veel met de mensen die op dit soort veldjes rondhangen. En je hebt een andere school, die staat naast de Heemgaard, die is voor kinderen die moeilijk leren, dacht ik. Die maken hier ook gebruik van. Die kunnen nog wel eens onverwachts uit de hoek komen, en zo dat ik denk, daar hou ik niet zo van. Daar houd ik dan liever afstand van. Het is niet persé de plek, maar de mensen die er zijn. Het is jammer dat dat nu niet op de foto staat. Eigenlijk ga ik hier liever niet heen. Voor mij is het een not-spot.

Op zich vind ik de sportplek hele goed, maar persoonlijk maak ik er geen gebruik van. Het is hier dus best wel vaak heel druk. En ja, ik hou ook wel van een beetje privacy."

L., 15 JAAR

FOTO 9: 'PIRATENEILAND'

“Vroeger noemde ik dit ‘Pirateneiland’. En dan stond er ook een enorm houten ding. Maar ik heb geen idee of dat nu nog steeds zo genoemd wordt. Dit is ongeveer achter de Heemgaard. Wel iets verder weg, maar dan loopt via het hek een pad direct naar toe over de stapstenen. Er is ook een pad met gewoon gras waar je overheen kan lopen. Op de foto zie je een speelhuisje met glijbaan. Daarachter zit nog een waterpomp. En er staan wat houten dingen om heen, ik heb geen idee waar dat voor is.

Ik had deze plek bewust in mijn hoofd toen ik foto’s ging maken. Eerst stond er een hoge toren. Dat was wel écht geweldig. Ik vond het zo jammer toen dat wegging. Gewoon, dat klimmen naar boven en hoog zijn. En ja, dan van de glijbaan af. Die glijbaan deed eigenlijk best wel pijn, haha. Ik vind de plek nu op zich prima, maar ik vind het nog steeds jammer dat dat grote ding weg is. Ik ga in de pauzes soms nog wel van de glijbaan af.

Met deze foto wil ik laten zien dat het soms echt wel leuk is om gewoon de dingen te doen die bedoeld zijn voor kleine kinderen. Er is ook een waterpomp. Die gebruik ik wanneer ik mijn vrienden bijvoorbeeld wil natspetteren. Het is voor mij een fijne plek. Er zijn geen lantaarnpalen, maar overdag is het een lichte plek.

E., 13 JAAR

FOTO 10: 'GEZELLIG PLEKJE... VOOR DE MENSEN DIE ER VAN HOUDEN'

"Ik heb deze foto gemaakt bij de skatebaan. Het is achter De Heemgaard. In de zomervakantie wordt hier de buurtcamping gehouden. Ik ben daar ook één dag geweest, met mijn vader. Ik ben ook beveiliging geweest daar. Normaal gesproken moet je dan heel de nacht een beetje rondlopen en kijken wat er allemaal is qua mensen en zo en wegsturen. Maar het was bijzonder rustig, op scooters na. Er hing op zich een goede sfeer, maar dat kwam ook omdat er overal en nergens tentjes en zo stonden. Want als ik er zo zou zijn, dan zou ik zeggen van 'nah', ik zal hier niet heel snel naar toe gaan of zo. Ik vind het geen fijne plek.

Hier dacht ik het eerste aan, toen ik de foto's ging maken. Ik kom hier wel vaak. Maar ook dat ik er niet heen ga in de pauzes. In de pauzes zitten hier allemaal mensen, die...niet agressief doen, maar wel veel schreeuwen en vaperen en dat soort dingen. Die waren er nu niet, die zijn er tijdens schooltijd. Die gaan daar zitten, want de regel op De Heemgaard is niet vaperen of roken in het zicht van school.

De foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte, omdat ik graag buiten sport of rondloop. Maar het probleem is dus hoeveel mensen er meestal in de pauze zijn. Als het leeg is, dan ga ik er wel vaker naar toe. Soms doe ik wel iets aan skateboarden, maar dat dit van ijzer is of zo: dat lijkt me dan veel te glad en daar ga ik dan niet vanaf. Ik ga meestal over paadjes en zo. Je ziet ook bos en groen op de foto. Dat vind ik wel mooi, maar ik vind wel dat er iets meer bloemetjes of zo bij mogen. Het is een beetje leeg ook, op dat gedeelte in het midden na is het niet zo veel."

E., 13 JAAR

FOTO 11: 'NIET MIJN PLEK'

"Dit is bij jou de boulesbaan. Aan de rand van het park, bij een hele hoop huizen en appartementen. Het is in de buurt van de Egelantier. Je ziet veel gras, de jou de boules baan en vier bankjes.

Het fijne is dat hier lantaarnpalen staan. Als iets niet licht is, en het is al een beetje schemerig wordt er door mijn ouders tegen mij gezegd, daar moet je niet komen. En wanneer ik daar langskom en het is donker of zo, dan voel ik me ook een stuk fijner en veiliger wanneer het licht is.

Ik koos de foto niet vanwege de verlichting, maar meer voor de groepen mensen die daar komen in de pauze. Gewoon om te chillen en een beetje praten. Dan staan ze om die bankjes heen. Er zitten ook wel vaak ouderen. Dit is voor mij een not-spot, want meestal als ik daar langsloop en er zijn ouderen, dan word ik ook meteen aangekeken van... Het zijn te veel mensen voor mij, ik ben niet super sociaal aangelegd.

De plek is anders dan normaal. Maar ik vind het zelf geen super nuttige plek. Maar ik vind het wel belangrijk dat er verschillende dingen zijn en ruimte is voor alles, dat wel."

E., 13 JAAR

FOTO 12: 'EEN DIVERSITEIT AAN DINGEN OM TE DOEN'

"Deze foto heb ik gemaakt bij een pannaveld, volleybalveld en basketbalveld. Hierachter is de kinderboerderij. Je ziet twee voetbalgoals, een volleybalnet en een basketbalveld. En een bankje, dat hoort er gewoon bij voor de rust, toch?"

Ik vind het belangrijk om de mogelijkheid te hebben om veel balsporten te doen, vooral buiten. De hoeveelheid groen is fijn en toch wel een bankje erbij, het is soms ook wel fijn om gewoon te zitten. Ik zit daar wel eens wanneer ik met mijn broertje ga volleyballen. Ik maak best vaak gebruik van het volleybalnet. Het net is niet verstelbaar, maar we redden ons wel.

Ik koos deze foto, want ik kom hier dus best vaak. Ik ben er ook wel eens met vrienden geweest. Met de foto wil ik laten zien dat ik een diversiteit aan dingen om te doen belangrijk vind. En dat veel groen ook fijner is overall. Het is voor mij een hot-spot."

E., 13 JAAR

FOTO 13: 'VERPAUPERD'

"Dit is in Matenpark, aan een heel groot grasveld best wel aan het begin van het park.

Ik vind het eigenlijk een not-spot. En dat is meer omdat ik denk dat het heel erg leuk is om te zitten en het is droog en overdekt, maar de verlichting ontbreekt. De omgeving lijkt niet heel prettig. Het is misschien een beetje verpauperd: Ik weet niet of dat heel grof is? Maar al die graffiti. Ik denk dat dat best wel een beetje afschrikt. Iets wat mij opvalt en anderen misschien niet echt, is het smerige dak. Dus het feit dat het misschien ook een beetje een ondergeschoven kindje van de gemeente is. Dat het niet prioriteit heeft om schoongemaakt te worden. Het is sowieso best wel vies.

Wat wel goed hieraan is, is dat er een prullenbak is. Ik kan me voorstellen dat er best wel veel afval wordt gemaakt daar, dus als een prullenbak dichtbij is dan heb je wel een grotere kans dat het wel in de prullenbak wordt gegooid in plaats van daarbuiten. Ik vind het wel goed dat het open aan de zijkant is. Dus je kunt wel naar binnen kijken en je kunt dus

ook van binnen naar buiten kijken. Ja, dat je om je heen kunt kijken. Dat je mensen aan kunt zien komen. Het is dicht bij een paadje, dus ik denk dat dat op zich ook wel goed is. Nou, en er zitten bankjes in. Je kunt er dus wel zitten. Ja, daar blijft het ook wel bij.

Ik heb deze foto gemaakt omdat dit wel het enige overdekte is [in Matenpark] en dat het dan er zó uit ziet. Dan denk ja, dan kun je ook iets beter je best doen en er echt een leuk plekje van kunnen maken in plaats van dit neerzetten en er verder eigenlijk niet echt iets aan doen. Het zou me niet aantrekken om daar te gaan zitten. En wat ik hoor is het ook een beetje een blow-plekje en dat soort dingen. Als het dan ook al zo'n naam heeft, dan is het ook wel logisch dat het er niet zo verzorgd uit ziet, want het wordt toch wel voor andere doeleinden gebruikt.

Ik wil met deze foto laten zien dat er wel verbetering mag plaats mag vinden voor overdekte plekjes. De foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte omdat het hier gaat over een stukje subjectieve veiligheid. Dus de objectieve veiligheid kan wel veilig zijn, maar de hele verlichtingskwestie, het uiterlijk van het gebouwtje, dat is niet echt dat je denkt 'je-van-het', zeg maar. Het geeft mij geen veilig gevoel. Kleurtjes zouden misschien kunnen helpen. En verlichting. Maar dat mag natuurlijk ook niet zomaar."

L., 19 JAAR

FOTO 14: 'ONTMOETINGSPLEK VOOR OUDEREN'

"Deze foto is gemaakt iets meer richting De Egelantier. Volgens mij is dit een bejaardentehuis of zo. Het is ook een jeu-de-boules baan. Je ziet hier drie bankjes op de foto maar volgens mij waren het er zes. Er staat een prullenbak in het gras. Ik had het als notspot: het enige plekje mét verlichting waar je ook een beetje fatsoenlijk kan zitten - of bijna het enige plekje - dat is dan weer naast een bejaardentehuis en langs een druk fiets- en wandelpad. Dus ik kan me voorstellen dat als je daar iets te luidruchtig bent, dat je ook wel wordt weggestuurd of aangesproken. En het is ook een jeu-de-boules baan, dus ik denk ook dat het voor andere doeleinden wordt gebruikt.

Dus, ik vind het een leuk plekje, maar omdat de bankjes tegenover elkaar staan met een jeu-de-boules baan er tussen, spreekt het ook niet aan om even met een grote groep daar te gaan zitten. Je gaat niet even bij elkaar zitten met een groep van tien. Moet je met een megafoon gaan praten, haha. Dan heb je nog meer geluidsoverlast en dan heb je een soort van vicieuze cirkel. Ja, met z'n tweeën of z'n drieën kun je hier zitten. Maar dat is het dan ook wel.

Ik heb deze foto gemaakt omdat ik dit ook weer zo'n poging vind dat ik denk, ja dit is voor bepaalde doelgroepen heel leuk, maar er is dan ook weer precies een doelgroep die er buiten valt, namelijk jongeren. Want je zag best wel veel leuke plekjes voor kinderen [in Matenpark] en dan een leuk plekje voor ouderen, maar dan denk ik, doe ook eens even iets voor de groep die er tussenin zit. Want dat zijn best veel mensen ook. Dus ik kan me voorstellen dat het een leuk plekje is, maar ik kan me ook voorstellen dat het voor ouderen ook vervelend is dat die bankjes zo ver uit elkaar zitten. Want als jij even met meerdere mensen bij wil praten, dan ga je dat niet op vijf meter afstand doen. Dus dat is dan weer jammer. De foto laat zien dat de plek wel van belang is.

Ik kan me voorstellen dat het voor een jeu-de-boules baan fijn is dat het zo dicht bij is [voor ouderen]. Dus als jij meerdere bankjes naast elkaar zet bij een bejaardentehuis dat daar waarschijnlijk heel bewust over is nagedacht over wie daar dan komen en voor welke doelgroep het dan is. Dus mocht er een leuke plek komen [voor meiden], dan is dit misschien niet een hele handige plek om dat hier te plaatsen. Ik denk ook niet dat je dit moet verbeteren of zo. Ja, misschien meer bankjes neerzetten voor mensen die wel willen jeu-de-boules en met een grotere groep willen bijpraten. Deze foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte, omdat ik wil dat er voor veel doelgroepen iets is.

L, 19 JAAR

FOTO 15: 'SPEELGELEGENHEID'

"Deze foto is gemaakt bij het water. Vlak na foto 13. Je ziet een sloot met stapstenen er in en dat leidt dan naar een eilandje met een speeltuintje. Ik vond dat wel heel erg leuk, omdat het ook wel...dat zie je natuurlijk niet op de foto, maar er waren meerdere dingen in het water ook wel. En dat is ook wel meer van de natuur betrekken in de ruimte. Ik heb geen idee wat die blauwe paal op de foto is. Er zit een soort antenne op. Ik heb daar niet zo goed op gelet. Maar ik zie er nog één staan. Misschien is het een soort volleybalnet of zo, wat je kunt spannen? Nou ja, ik weet het niet. Ik denk dat het best wel een leuke plek is om te spelen, voor jongens en meiden. Ik zou er zelf geen gebruik van maken, maar dit is wel meer wat er hoort in een park. Het is denk ik voor tot een jaar of tien, twaalf of zo. Ik weet niet hoeveel mensen er nog buiten spelen tegenwoordig?

Wat wel een minpuntje is, is denk ik wel de plek. Dus ik hoor ook wel van andere kinderen in mijn omgeving die dan niet persé hier naartoe gaan, want er zitten enge mensen en die gaan niet

persé als kind hier zitten. Toen ik de foto maakte heb ik geen mensen zien rondhangen, wel bij foto 13. Je moet daar langs om hiernaartoe te gaan. Of nou ja, je kunt vanaf meerdere kanten, maar je komt wel langs meerdere plekken voordat je hier bij het speeltuintje bent. En volgens mij waren er wel weinig bankjes, dus dat is misschien nog wel een dingetje om er aan toe te voegen.

Ik heb deze foto gemaakt omdat ik mezelf als kind wel hier had kunnen zien spelen. En dat ik dit ook wel in mijn omgeving had willen hebben. Ja, ik vond het wel een leuke plek. Ik kon wel zien dat ze hier wel over na hadden gedacht. En ook omdat er meer te doen was. De foto heb ik gemaakt vanuit het idee 'zo kan het ook'. Dus niet ondergespoten met graffiti en...het was wel heel rustig maar het zal ook wel etenstijd zijn binnenkort.

De foto past bij wat ik belangrijk vind in de buitenruimte, omdat ik wil dat er ruimte is voor iedereen. Omdat het niet heel druk was kon ik niet kijken wie er voornamelijk was maar dat is een beetje een hypothese, die moet dan bevestigd worden. Het was in elk geval wel toegankelijk. Je kunt dus via dit paadje naar dit eilandje toe en je kunt via een brug. Dus je hoeft niet persé over stapstenen heen. Dus ik kan me voorstellen als jij een gebroken been hebt als kind of als je iets anders hebt, dat je niet persé over die stapstenen wil.

L., 19 JAAR

FOTO 16: 'LEKKER BEWEGEN'

"Je ziet hier een voetbalveld met gras en gróte doelen. En op de achtergrond, en dat is niet heel goed te zien, maar linksachter staat een picknickbank op enige afstand van het veld, maar wel in het zicht zeg maar. In de schaduw onder een boom. Dat is ook wel fijn in de zomer. Met een prullenbak er ook nog bij zelfs, volgens mij. Op dat bordje staat 'Matenpark' of zo, maar dat weet ik niet persé. Volgens mij was hiernaast ook een basketbalveld of plekje - wel met stenen. Je kon er meerdere dingen doen.

Eigenlijk vond ik dit wel een leuke plek. Lekker in het groen, dus tussen de bomen maar wel op een groot veld. We waren eerder langs een voetbalveldje komen op het asfalt met hele kleine doeltjes. Toen had ik daar een twijfel of ik daar een not-spot van wilde maken. Maar dit was eigenlijk precies het tegenovergestelde. Dit heeft alles wél wat die plek níet had: grote doelen. Gras. Een picknickbankje er bij. Geen hek er om heen. Die andere had dan een heel laag hek op een hele rare plek en dit was gewoon een open veld. Dat is ook wel fijn, dat je gewoon meer zicht hebt en alles. En ik kan me voorstellen dat gras ook veel fijner voetbalt, als je dan een keer onderuit gaat. Dan heb je wat grasvlekken, maar dat maakt verder ook niet heel veel uit.

Ik wil met deze foto laten zien dat als je een plek leuk kunt maken, en dat er leuk uit kunt laten zien, dan stimuleer je ook wel weer jongeren en ouderen hopelijk ook om wel lekker in beweging te blijven. Lekker bewegen. Lekker sporten. Wat ook goed is. Ik vind de mogelijkheid om te bewegen in de buitenruimte heel belangrijk. Ja dat. En subjectieve veiligheid is ook wel fijn. En dat is denk ik ook wel anders omdat het gewoon op een groot veld is. Dat je ook wel gewoon om je heen kan kijken. Er was volgens mij geen verlichting hier. Dat is dan misschien wel iets. Maar verlichting en een open veld is ook weer dubbel, omdat je dan weer...dan kunnen anderen jou wel zijn maar jij hen niet in het donker. Het heeft nadelen en voordelen. Dat is dan een dilemma, een afweging die je moet maken.

L., 19 JAAR

NUMMER 17: 'NIET BRUIKBAAR'

"Deze foto is gemaakt bij de skatebaan. Op deze foto zie je alleen de ramp en het beton eromheen waar het op staat. Het was lastig om een volledige foto van de skatebaan te krijgen. De skatebaan kan goed gebruikt worden, maar ze hebben het gebouwd van metaal waardoor het snel indeukt en als het regent ga je er dus ook snel op onderuit, dus het is niet helemaal goed gedaan.

Ik wil laten zien dat ze het sowieso iets anders zouden moeten indelen, want nu staat alles heel ver uit elkaar, alle ramps en dat is gewoon helemaal niet functioneel of bruikbaar. Ik vind het daarom een not-spot. Het hoort een plek te zijn waar je heel actief bezig kan zijn en met vrienden kan zitten. Maar er staan ook niet echt bankjes om de skatebaan heen. Hij is niet bruikbaar, dus daar komt ook echt nooit iemand bij eigenlijk."

J., 17 JAAR

FOTO 18: 'HET IS NET NIET GOED'

"Dit is het ijzeren hokje bij de skatebaan. Je ziet het hokje zelf, de prullenbak die erbij aan zit en heel veel graffiti op de muur. Ik maakte deze foto omdat dit toch wel een plek is waar jongeren willen zitten. Maar het is toch net niet helemaal gelukt qua ontwerp en qua hoe het wordt onderhouden. Ze proberen wel iets, maar het is net niet goed.

Ze hadden het wel iets anders kunnen ontwerpen, want daarvoor stond er ook een ander ijzeren hokje en dat werd wel heel veel benut. Die was wel dicht gebouwd. Nu hebben ze het open gebouwd, waardoor het heel erg naar binnen regent, waardoor er heel veel modder in belandt. Dus als je er überhaupt naar toe wil lopen, dan moet je door de modder heen. Het wordt ook niet schoon gehouden. Er zit graffiti op de muren. Afval ligt overal. En ja, er wordt ook heel vaak vuurwerk afgestoken, waardoor het metaal is opgeblazen en ook inzakt. Eerst hadden ze tafels en daar mochten jongeren wel gewoon graffiti op doen, waardoor het nettere dingen werden in plaats van, nou ik weet niet hoe je dit zou moeten noemen, maar het is niet zo netjes."

Ik vind het belangrijk dat jongeren ook ergens normaal overdekt en droog kunnen zitten en waar het ook gewoon schoon is. En dat is het niet. Daar moeten ze iets meer verbetering in brengen. Nu is het een not-spot. Het moet ook een beetje gezellig zijn en op de goede plek, want je zit hier echt midden in het niks, maar wel tegenover een skatebaan, zeg maar. Die wordt ook niet benut, dus eigenlijk loopt daar ook niemand. Het is niet echt een heel gezellige plek, het is gewoon een metalen huisje."

J., 17 JAAR

FOTO 19: 'EEN GOED BENUTTE PLEK'

“Dit is bij het pannaveld, bij de skatebaan in de buurt aan het begin van het Matenpark. Je ziet het pannaveld en een prullenbak erbij in de voetbalkooi.

Het is hier de één van de weinige plekken waar het wel schoon is in het Matenpark. Dat er geen afval op de grond ligt, maar dat het oprecht is weggegooid daar. En dit is een van de weinige plekken waar je wel nog jongeren ziet in het Matenpark, waar jongeren echt gebruik van maken. Voor mij is het een hot-spot.

Het is iets waar de jongeren actief bezig kunnen zijn. Je kan er voetballen, je kan er ook gewoon iets anders doen en het wordt wel benut. Het zit ook op een makkelijk bereikbare plek, zit bij de weg en het is niet dichtbegroeid of zo. Dus het is ook goed bereikbaar.”

J., 17 JAAR

FOTO 20: 'GELUKKIG EEN RUSTIGE PLEK'

"Dit is een bankje in de buurt van het bejaardentehuis. Niet bij de jeu de boulesbaan, maar iets verderop. Je ziet een bankje en een beetje een stuk open gras aan het water. Er loopt een grindpad langs en het is een beetje aan de buitenkant van het park. Het is wel gelukkig een rustige plek, een beetje aan het water. Met een bankje. Maar het is niet iets heel bijzonders, zou ik zeggen.

Ik heb juist deze foto gemaakt omdat ik het wel goed vind dat het een beetje een open plek is. Je kan daar goed op je omgeving letten en je kan rustig aan het water zitten, want dat is ook een beetje deel van het park waar bijna niemand komt, omdat het ook bij het bejaardentehuis zit. Dus ik vind het wel een mooie plek. Prima plek. Voor mij is het een hotspot. Je kan gewoon rustig op een veilige plek - want het is daar wel verlicht - zitten met vrienden en ook gewoon op je omgeving letten en een beetje in de natuur zitten. Dat spreekt mij aan.

Ik wil met deze foto laten zien dat het een goeie manier is om meer bankjes op gewoon een beetje wat rustigere plek te zetten. Maar dat ze er meer bankjes neer zouden moeten zetten en ook prullenbakken. Want die zijn er wel, maar verderop in het park, dus dat is dan wel weer zonde. Als daar wel jongeren gaan zitten als er meerdere banken staan, dan heb je kans dat afval daar op de grond wordt gegooid."

J., 17 JAAR

FOTO 21: 'GOEDE POGING, MAAR NIET PERFECT'

"Ik zit hiernaast op school en ik heb daar wel eens vorig jaar in de herfst en winter gezeten, omdat het dan regende. Maar het loopt hier af, dus hier ligt één grote plas. Dat is gewoon niet handig, omdat hier alles naar binnen regent. Ja, ze hebben geprobeerd het beschut te maken, maar toch regent alles naar binnen door die spleten die zijn gemaakt voor het licht.

Normaal wordt al die graffiti weggehaald, maar nu niet. Ik weet niet waarom. En ja, er schijnt niet genoeg licht.

Ik vind de plek een goede poging, maar het is niet echt perfect of zo. Ik snap het idee dat het overdekt is en dat je bankjes hebt, maar het is niet helemaal goed uitgevoerd."

J., 16 JAAR

FOTO 22: 'EEN OPEN PLEK MET EEN PRULLENBAK IS BELANGRIJK'

"Ik heb deze plek gefotografeerd met een voetbalveldje met een prullenbak. Daarachter is de skatebaan.

Ik ben zelf niet zo van het voetballen, maar weet wel dat bijvoorbeeld vriendinnen van mij en mensen uit mijn klas, meisjes, vaak voetballen. En dan lijkt me dit wel een ideale plek.

Er staan allemaal hekken omheen, waar je goed doorheen kunt kijken. Ook rolt de bal niet steeds weg als je voetbalt. Het geeft een veiliger gevoel, denk ik, als je daarbinnen staat, omdat iemand dan niet direct op je kan af lopen. Ik dacht dat er twee doorgangen waren, maar zie er nu toch maar één.

Het is echt in het midden [van het park] en er zit hier nog een pad naast. Het is dus centraal én overzichtelijk. Dat vind ik belangrijk, want er lopen niet altijd de meest fijne types rond in het Matenpark. Dus dan lijkt het mij wel fijn om gewoon je omgeving helemaal te kunnen zien, zeg maar.

Die prullenbak is belangrijk zodat er geen afval ligt.

Alleen mist er een bankje. Maar als je zou voetballen of een andere sport zou doen, is de plek perfect."

J., 16 JAAR

FOTO 23: 'DIT KOMT HET MEESTE IN DE BUURT'

"Dit is verderop in het Matenpark, dicht bij de jeu de boulesbaan. Hij lijkt op foto 1, maar hier is geen prullenbak in de buurt. En volgens mij is er ook geen verlichting. Maar het ging me ook meer om dat het gewoon open is. Er staan niet echt direct in de buurt bosjes of zo. En als daar bijvoorbeeld wel iemand uit zou komen of er zou een zwerver in liggen, dan zou je dat op tijd doorhebben. Verder lijkt het me wel een prima plek.

Ik kon eigenlijk geen hot-spots vinden, ik vind het lastiger die aan te wijzen dan de niet zo goede plekken, zeg maar. En hier kwam ik op het einde langs, en toen dacht ik: 'Ja, dit komt eigenlijk wel het meest in de buurt.' Vanwege de ruimte zeg maar, het zicht.

Ik wilde laten zien dat het eigenlijk wel fijn is als er gewoon geen bosjes of zo omheen staan, dat je niet zo beschut zit. Hoewel dat ook wel weer fijn is. Maar nu heb je wel gewoon overzicht. Dat vind ik belangrijk."

J., 16 JAAR

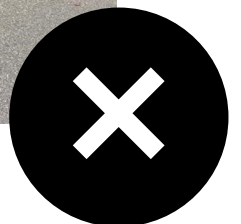
FOTO 24: 'NAT EN VIES'

"Dit is bij de skatebaan. Het is voor mij een not-spot. Dat is puur omdat ik denk dat meiden ook gewoon minder van het skaten zijn. Dit is meer voor jongens, is mijn mening. Jongens skaten sowieso meer.

Skatebanen zijn nooit overdekt en het regent natuurlijk heel veel, dus het is hier heel vaak nat: de regen blijft hier bijvoorbeeld bovenop liggen. Ik zie er wel eens mensen bovenop zitten, maar alleen als het heel lekker weer is. Er is geen verlichting en er zijn geen prullenbakken. Het is hier heel vaak vies.

Puur voor mensen die echt skaten lijkt het me wel oké en is het goed dat het er is, maar ik zou er zelf gewoon echt niet snel zijn."

J., 16 JAAR

FOTO 25: 'JAMMER VAN DE RUIJITE'

"Deze foto is bij de jeu de boulesbaan. Je ziet ook vier bankjes. Dit is een van de weinige plekken waar wel lantaarnpalen staan. En er is een prullenbak, ook wel belangrijk. Het ligt ook aan de buitenkant van het park, dus makkelijk bereikbaar.

Ik denk dat het een hele mooie open plek is waar je veel kan doen. En dan is er een jeu de boulesbaan gemaakt, waarmee je precies niks kunt doen. Het is bij een verzorgingstehuis. De ouderen zitten er ook niet en tja, daar hadden jongeren ook gewoon leuk kunnen zitten. Maar op deze manier niet. Het is jammer van de ruimte."

N., 23 JAAR

FOTO 26: 'NET NIET GELUKT'

"Deze foto is gemaakt in het Matenpark. Het is een beetje achterin het park, bij de kinderboerderij in de buurt. Je ziet voetbalgoaltjes, een basketding. En een volleybalnet, maar dan van ijzer.

Ik heb deze foto gemaakt omdat ik dacht, dit zou leuk kunnen zijn. Ze bieden gewoon verschillende sporten aan, dat is wel belangrijk. En het is echt wel voor jongeren bedoeld. Maar wat ik daar nou mis, is dus gewoon bankjes in de buurt. Je hebt wel helemaal achterin een bankje, maar dat is super ver weg eigenlijk van sport dingen zelf. En ze zitten heel ver van elkaar af, terwijl je ook het terrein iets groter had kunnen maken, dus hier gewoon waar de tegels zitten. En alles in één kunnen doen. En er zijn 0,0 lantaarnpalen.

Nu ben je er nog maar een uurtje en dan ben je er wel op uitgekeken. Als het iets compacter was met bankjes en lantaarnpalen, dan zou ik daar langer blijven zitten. Nu is het voor mij een not-spot."

N., 23 JAAR

FOTO 27: 'GOED GEPROBEERD'

"Dit is het metalen huisje bij de skatebaan. Met veel bankjes, overdekt en met een prullenbak. Er is geen verlichting, zoals in het hele park.

Voor mij is het een hot-spot. Het is overdekt en misschien regent het wel naar binnen. Maar ja, ik heb het vroeger nooit zo ervaren. Ik dacht, lekker overdekt en je hebt veel bankjes, dus je kan met veel vrienden daar zitten in plaats van één bankje. Daar passen twee of drie mensen op. Hier kan je gewoon met veel vrienden wel ergens nog een soort goed van zitten, vind ik.

Ik vind het juist goed dat het in het park zit en niet aan de buitenrand. Als je dan met veel mensen bent, dan breng je ook niemand overlast."

N., 23 JAAR

FOTO 28: 'IDEALE BANKJES'

"Dit is een picknickbankje bij de kinderboerderij In de buurt, met een prullenbak. Hij is van steen. De meeste zijn van hout, maar hout wordt gewoon snel verbrand, of weet ik veel wat ze ermee doen, gewoon gesloopt ofzo en ja steen kun je niet slopen en als het vies wordt, dan kun je er gewoon een doekje overheen halen en dan is het gewoon weer schoon. Ik chillde hier vroeger altijd. Het is voor mij een hot-spot.

Ik vind de plek heel fijn, omdat het dus een picknickbankje is. Je hebt echt een tafel. Als je wilt drinken, of weet ik veel wat mee hebt, kan je dat dus gewoon ergens neerzetten en je kan ook tegen over elkaar zitten. Je kan spelletjes spelen want je hebt gewoon een tafel, dus.

Als er meer van zulke bankjes mogen komen, lijkt mij ideaal. Je kan er dus meerdere mensen op kwijt en je kan er gewoon meer mee doen dan alleen op zitten."

N., 23 JAAR

8. BRONNEN

1. De Visscher, S., *De sociaal-pedagogische betekenis van de woonomgeving voor kinderen* [*The Socio-Pedagogical Significance of the Living Environment for Children*]. 2008: Academia Press.
2. Wales, M., *Adolescent Outdoor Life and Well-Being*. 2024, Swedish University of Agricultural Sciences.
3. Walker, S. and I. Clark, *Make Space for Girls*. The Research Background 2023. 2023.
4. Blokland-Potters, T.V., *Het sociaal weefsel van de stad: cohesie, netwerken en korte contacten* [*The Social Fabric of the City: Cohesion, Networks, and Short Interactions*]. 2006.
5. Breedvelt, J.J.F., et al., *The Effects of Neighbourhood Social Cohesion on Preventing Depression and Anxiety Among Adolescents and Young Adults: A Rapid Review*. *BJPsych Open*, 2022. **8**(e97): p. 1-12.
6. Karsten, L., E. Kuiper, and H. Reubsaet, *Van de straat? De relatie jeugd en openbare ruimte verkend* [*Of the Street? The Relationship Between Youth and Public Space Explored*]. 2001: Koninklijke Van Gorcum and Comp. BV.
7. Meesters, J., *Ruimte voor opgroeien. Jongeren en het belang van de informele wereld* [*Room for Growing Up. Youth and the Significance of the Informal World*]. 2018, University of Humanistic Studies.
8. Urhahn, *Buitenkansen voor een uitnodigende buitenruimte* [*Chances for Inviting Outdoor Spaces*]. 2021. 244.
9. Vargas Chanes, D. and M. Merino Sanz, *Public Spaces in Mexico as Social Cohesion Promoters: A Structural Modeling Perspective*. *Well-Being and Social Policy*, 2013. **9**(1): p. 157-177.
10. Cuypers, L., A. Decorte, and E. Saelens, *Naar een inclusieve publieke ruimte. 6 bouwstenen & praktische tips voor een publieke ruimte op maat van vrouwen en meisjes* [*Towards an Inclusive Public Space: 6 Building Blocks & Practical Tips for a Public Space Tailored to Women and Girls*]. 2024.
11. Miedema, S., *Meisjes in de publieke ruimte* [*Girls in Public Spaces*]. 2020.
12. BNNVARA. *Het dagelijks leven*. Reference man. [3]. 2022 [cited 28 september 2023]; Available from: https://www.npostart.nl/reference-man/12-01-2022/BV_101407440?st=premium.
13. Meire, J., *Het grote buitenspeelonderzoek-buitenspelen in de buurt geobserveerd* [*The Large Outdoor Play Study: Outdoor Play Observed in the Neighbourhood*]. 2020.
14. Departement Cultuur Jeugd en Media, *Buitenspeelonderzoek 24* [*Outdoor Play Survey 2024*]. 2025.
15. Cuypers, L., *Make it G.I.R.L.! proof* [presentation]. 2023, CoNeCtYVe Dutch-Flemish Exchange Program - September 2023.

16. Subramanian, A. and C. Rice, *Girls Just Wanna Have Fun. How do we Design a Better Public Realm for Adolescent and Teenage Girls?* 2023.
17. Schram, K., et al., *Ruimte voor meiden op Zuid. Een ontwerpgericht onderzoek naar de veiligheidsbeleving van meiden in de openbare ruimte [Space for Girls in Zuid. A Design-Oriented Study into Girls' Perception of Safety in Public Space]*. 2024, Kenniswerkplaats Leefbare Wijken: Rotterdam. p. 50.
18. Het Jonge Geluid, *Jongerenmanifest: Tweede Kamerverkiezingen 2023*. 2023.
19. Gordijn, J., *In de landen om ons heen wordt wél geluisterd naar de stem van jongeren, waarom bij ons niet?*, in Gelderlander. 2024: [gelderlander.nl](https://www.gelderlander.nl).
20. UNICEF Nederland, *Verdrag inzake de Rechten van het Kind [Convention on the Rights of the Child]*. 2009.
21. Lundy, L., *'Voice' is not Enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child*. British Educational Research Journal, 2007. **33**(6): p. 927-942.
22. Van der Auweraert, A. and T. Niessen, *'Mind the gap': het verhelderen van paradigmatische assumpties in praktijkgericht onderzoek met het Kwadrantenmodel 'Onderzoek' ['Mind the Gap': Clarifying Paradigmatic Assumptions in Practice-Oriented Research with the Quadrant Model 'Research']*. Tijdschrift voor Hoger Onderwijs, 2024. **42**.
23. Van Lieshout, F., G. Jacobs, and S. Cardiff, *Actieonderzoek. Principes en onderzoeksmethoden voor participatief veranderen [Action Research Principles and Research Methods for Participatory Change]*. 2021: Van Gorcum. 160.

Wil je op de hoogte blijven van het thema meiden in de buitenruimte?

Sluit je aan
bij onze
LinkedIn-groep

OPEN UP
NEW HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
HORIZONS.